

ISSN 2457-8428
ISSN-L 2457-8428

REVISTA EDUCATIA AZI

[Despre Revista](#)[Colegiul Redactional](#)[Arhiva Revistei](#)[Numarul Curent](#)[Anul V](#)[Apel articole](#)[Indexari](#)[Volum Colectiv 2019](#)[Editura Educatia Azi](#)

OLTEAN ANGELA VIORELA

e-mail: viorelaoltean@yahoo.com

Sc.Gimn.Coroisanmartin

Inovare si reforma în școala românească

Rezumat: Tehnologiile educaționale presupun mijloace și metode, structuri și forme diferite care corelează diferite concepte operaționale: proiectul pedagogic, mesajele educaționale, conexiunea inversă etc. Integrarea tehnologiilor educaționale în cadrul învățământului formativ presupune ca școala să se centreze pe dezvoltarea gândirii, selectând prin aceasta conținutul, metodele, formele și criteriile de formare și evaluare, adică să elaboreze acea tehnologie educațională care dezvoltă un anumit stil de învățare cu efect durabil.

Cuvinte cheie: inovare, tehnologie, TIC, manuale digitale, hardware, software, PPT;

În noile orientări ale învățământului problema interacțiunii pedagogului cu elevul este una fundamentală. În acest context apare evidentă necesitatea unui sistem educațional centrat pe elev, axându-se pe nivelul de dezvoltare a potențialului acestuia, aplicând tehnologii adecvate.

Sorin Cristea în „Dicționarul de pedagogie” atestă următoarea semnificație a termenului „tehnologie educațională”, care aici este numită „tehnologie pedagogică”: „Tehnologia pedagogică reprezintă ansamblul tehnicilor și cunoștințelor practice imaginat pentru a organiza, a testa și a asigura funcționalitatea instituției școlare la nivel de sistem. În contextul problematicii specifice procesului de învățământ pot fi delimitate patru acțiuni distincte, dar complementare, care asigură dimensiunea aplicativă a conceptului de tehnologie a educației/ instruirii: organizarea resurselor pedagogice existente, planificarea și aplicarea curriculumului, pregătirea și folosirea materialului pedagogic și aplicarea cunoștințelor în activitatea de învățare.”

Elaborarea unor tehnologii educaționale moderne permite nu numai îmbunătățirea calității procesului educațional, ci și rezolvarea problemei însușirii unui volum imens de informații într-un timp relativ scurt fără a afecta starea psihică a instruiților. Resursele informaționale au devenit la fel de importante ca resursele materiale și cele energetice. În condițiile societății informaționale bazate pe utilizarea tehnologiilor informaționale și comunicaționale (T.I.C.), în sistemul de învățământ devine un imperativ necesitatea centrării procesului de învățământ pe elev, el devenind subiectul procesului de învățământ și care presupune individualizarea (cel puțin relativă) a acestui proces. Folosirea tehnologiei informaționale reprezintă o posibilitate reală de individualizare a procesului de învățământ bazat pe clase și lecții. În contextul noilor tehnologii informaționale se creează noi posibilități în instruirea elevilor. În baza tehnologiilor multimedia apare posibilitatea realizării materialelor didactice computerizate, care pot fi grupate, în funcție de tipurile tehnologiilor utilizate și de scopurile pe care le realizează, astfel: manuale electronice, care reprezintă o expunere textuală a materiei cu un număr mare de ilustrații, care pot fi instalate pe server și transmise prin rețea, manuale electronice cu o dinamică înaltă a materialului ilustrativ, executate pe CD-uri, sisteme moderne pentru efectuarea lucrului de cercetare științifică, sisteme virtuale, în care elevul devine element al modelului computațional, care reflectă lumea reală și sisteme de instruire la distanță.

Tehnologiile educaționale moderne sunt eficiente în activitatea didactică în etapele proiectării, implementării și evaluării, una dintre condițiile esențiale în reușita acestora fiind cunoașterea și dorința de utilizare a celor mai potrivite mijloace, chiar dacă aceasta presupune renunțarea la anumite obiceiuri care se dovedesc, uneori, mai costisitoare la capitolul resurse (timp, energie, financiar).

În această direcție, am ales să prezentăm, din perspectivă proprie, câteva dintre beneficiile însușirii unor cunoștințe, respectiv a formării și consolidării unor deprinderi în cadrul cursului - Instruire în societatea cunoașterii, absolvit la CCD I februarie 2019. În ceea ce privește proiectarea activității didactice la nivelul unității de învățare, varianta de proiect propusă se dovedește complexă, utilă, aplicabilă în contexte variate; formatul este atractiv și profesionist, oferind posibilitatea ca, în fiecare moment, să se poată efectua conexiuni între elemente precum: arie tematică, competente specifice/ obiectivele de referință, obiectivele operaționale și obiectivele de evaluare vizate, planificarea evaluării în variantele inițială, formativă și sumativă, mijloace necesare realizării evaluării (liste de verificare, stabilirea obiectivelor, observarea grupului, feedback din partea colegilor etc.), aptitudinile vizate (exemple: deprinderi de a utiliza termeni de specialitate, abilități practice de lucru cu programe Microsoft Office, experiență minimă în realizarea publicațiilor, abilități de navigare și documentare pe Internet), materiale și resurse necesare pentru unitatea de învățare (tehnologie – hardware, software, materiale tipărite, resurse internet, alte resurse). De asemenea, orice ajustare necesară se poate realiza cu mai multă ușurință și cu păstrarea designului inițial.

În ceea ce privește implementarea activității proiectate, utilizarea tehnologiilor educaționale moderne reprezintă un mijloc de facilitare a lecției prin creșterea atractivității și prin realizarea unei comunicări mai fidele între cadrul didactic și elev (elevii pot recepta mai clar ceea ce li se transmite, avându-se în vedere receptarea pe mai multe canale ale cunoașterii).

Pot fi utilizate, în acest sens materiale PPT, care, pe lângă designul atractiv, facilitează o mai bună coerență în prezentare, precum și contactul permanent a elevului cu varianta vizual-auditivă a învățării. În spațiul lecției pot fi inserate materiale create anterior sau pot fi create astfel de materiale împreună cu elevii, în cazul în care există conexiune la Internet în sala de clasă. Aceste materiale dezvoltă creativitatea elevilor și asigură o învățare de plăcere.

Tehnologiile moderne sunt eficiente nu numai în transmiterea noilor cunoștințe, ci și în consolidare deprinderilor formate și în realizare transferului de informații între diferitele domenii ale cunoașterii. Astfel, se pot realiza lecții recapitulative cu ajutorul materialelor PPT, exercițiile propuse având la dispoziție posibilitatea

autocorectării răspunsului eronat, solicitării sprijinului în identificare răspunsului corect, aprecierii în situația unui răspuns just, identificării unor informații conexe. La final de lecție se poate realiza o sinteză sub forma unui fler realizat de elevi, aceasta prezentând atractivitate și utilitate prin consolidarea capacității de sinteză, dar și prin dezvoltarea abilităților de utilizare a mijloacelor TIC. Tehnologiile educaționale moderne favorizează într-un mod cu totul deosebit învățarea prin descoperire atât la capitolul informații, cât și în ceea ce privește varietatea modalităților de utilizare a computerului în sine cu economie de efort și timp.

Evaluarea reprezintă unul dintre aspectele în cadrul cărora tehnologiile educaționale moderne sunt cel mai eficient inserate. Astfel, se pot folosi teste online, în format PPT, formulare realizate cu ajutorul Google docs etc., în cadrul cărora răspunsul este primit foarte rapid, obiectivitatea fiind ridicată, monotonia este alungată, se creează o mai bună dispoziție a participanților, prin înlăturarea contactului direct cu evaluatorul, se stimulează abilitatea de autoevaluare, spiritul competițional cu sine însuși.

Evaluarea realizată cu ajutorul tehnologiilor moderne devine un moment mai puțin costisitor din punctul de vedere al consumului emoțional, reușind-se performanța transformării utilului în plăcut, modificându-se atitudinea elevilor raportat la procesul evaluării în sine.

Tehnologiile educaționale moderne urmăresc facilitarea procesului didactic ajutând cadrele didactice să creeze contexte favorabile învățării, formării deprinderilor, constituirii unui complex de atitudini care să stimuleze curiozitatea, dorința de a cunoaște mai mult, spiritul competițional cu sine, plăcerea de a progresa și de a-și dezvolta posibilități de autoinstruire, dar și o raportare corectă la evaluare, aspect absolut necesar în poziționarea noastră, a fiecăruia, în spațiul cunoașterii. Învățământul are nevoie de tehnologii educaționale moderne însușite de cadrele didactice și aplicate inteligent și constructiv în derularea procesului instructiv-educativ.

OLTEAN ANGELA VIORELA
e-mail: viorelaoltean@yahoo.com
Sc.Gimn.Coroisanmartin

Rolul Educatiei in Societatea Contemporana

Rezumat: Educatia in societatea contemporana reprezinta educatia din todeauna in permanenta ei, educatia care raspunde solicitarilor societatii contemporane, mai mult care anticipeaza transformarea societatii viitoare, proiecteaza, organizeaza, coordoneaza actiunile si factorii responsabili acestei transformari. Dimensiunile societatii contemporane nu sunt indetificate printr-un proces ciclic de evaluare, revalorizare si restructurare a educatiei, determinat in prezent de fenomenul cronologic de trecere in mileniul III, in al XXI-lea secol de existenta al omenirii, trecere care a antrenat schimbari politice, economice, sociale, educationale radicale.

Cuvinte cheie: educatie, interculturala, intelectuala, juridica, religioasa, morala, patriotica

Dimensiunile educatiei contemporane prin mai multe viziuni:

1. Viziunea holistico-structurala – se refera la procesul de modelare al intregii personalitati umane de catre educatie. Educatia viitorului vizeaza in mod necesar:

- a) Emisfera stanga si emisfera dreapta a creierului(interactiunea dintre algoritmic si euristic)
- b) Nivelele constient(invatarea), subconstient(automatismele), inconstient(pulsuniile) psihicului
- c) Subsistemele cognitiv(idei), afectiv(sentimente), volitiv(decizii), caracterial(trasaturi), inter-relational(relatiile cu semenii)

2. Viziunea cibernetica – se refera la modalitatea in care se realizeaza aceasta interactiune neurologica, psihologica, la nivelul intregii personalitati, inter-relationala, circularitatea permanenta:

- a) Intrapersonala(relatiile cu propria personalitate)
- b) Interpersonala(relatiile cu ceilalti)
- c) Intragrupala(relatiile intr-un grup)
- d) Inter-grupala(relatiile intre grupuri)
- e) Societala(relatiile cu societatea)

3. Viziunea axiologica – prin care consideram ca educatia trebuie sa fie coordonata de valoarea autentica, atentia actiunii educationale deplasandu-se pe formarea atitudinilor adecvate pentru dezvoltarea capacitatilor si competentelor pentru insusirea cunostintelor, pentru dezvoltarea priceperilor si deprinderilor. Dewey spunea: “Daca dorim sa concepem educatia ca pe un proces de formare a unor atitudini fundamentale, intelectuale si emotionale fata de natura si fata de semeni, filisofia ar putea fi definita chiar ca teorie generala a educatiei. Daca filisofia nu-si propune sa ramana un instrument simbolic, verbal sau sentimental al catorva alesi sau o dogma pur arbitrara, bilantul experientei trecute si programul ei de valori trebuie sa se reflecte in atitudini.”

4. Viziunea democratica, antiautoritarista – concretizata in democratia educationala bine inteleasa atat la nivel institutional prin relatiile dintre minister, inspectorate scolare, universitati si scoli, cat si la nivelul relatiilor profesori-subiecti educationali care perpetueaza in mod nejustificat formula “Magister Dixit”.

5. Viziunea interculturala – de comunicare intre culturi diferite, intre orientari culturale, de acceptare reciproca si toleranta matura, comunicare reflectata in planurile de invatamant, in programele analitice dar si in atitudinile si conduita partenerilor educationali.

6. Viziunea manageriala – concretizata in descentralizarea educationala, proiectare, planificare, organizare, conducere, consiliere – toate acestea sub semnul eficientei.

7. Viziunea invatarii centrate pe subiectul educational ca principal actor, dar si beneficiar al procesului educational, invatare care-si propune cresterea autonomiei elevului/studentului, dar si a responsabilitatii sale intr-o relatie complexa cu profesorul-formator, ghid, consilier.

8. Viziunea constructivist-pragmatica manifestata prin ceea ce se numeste invatare creativa, personalitate creatoare, motivatie intrinseca, actiune eficienta autoformativa.

9. Viziunea inter si transdisciplinara care se refera in mod special la continuturile educationale modulare, integrate, la interactiunea dintre educatia formala, educatia non-formala, si educatia informala.

Procesul educational realizeaza in mod implicit o educatie pentru valoare, elaborand obiectivele educationale, selectand si organizand continuturile invatamantului, punand in opera tehnici, metode si procedee de predare-invatare-evaluare, in functie de dezvoltarea societatii si a cunosterii la un moment dat, de particularitatile individuale si de grup ale subiectilor educationali. Evolutia societatii din punct de vedere istoric reactualizeaza problema valorilor.

1. Astfel o prima ramura a educatiei in societatea contemporana ar fi educatia pentru valoare, care isi propune formarea si dezvoltarea acolor structuri cognitive, afectiva, volitiv-caracteriale complexe, dinamice, flexibile, cum ar fi gandirea creative afectivitatea echilibrata, vointa puternica, caracterul pozitiv si matur in asa fel incat adaptarea socio-profesionala sa se realizeze cu maxim de eficienta si cu minim de risc.

2. Educatia prin comunicare

Neveanu definea educatia prin comunicare ca fiind: "Procesul de schimb de substanta, de energie sau informatie in doua sau mai multe sisteme prin care se realizeaza reflectarea sistemului emitor in sistemul receptor si invers."

3. Educatia pentru schimbare reprezinta atat procesul, cat si produsul vietii, al evolutiei, al dinamicii si transformarii universale. Strategia educatiei pentru schimbare este reprezentata de stilurile didactice democratice de metodele activ-participative, de informatizarea procesului de invatamant si educational.

4. Educatia pentru societatea cunosterii reprezinta forma actuala a educatiei intelectuale, raspunsul educatiei la provocarile societatii cunoasterii. Ea accentueaza acele caracteristici ale educatiei intelectuale ca: Interculturalitatea, Inter si trasdisciplinaritatea, Echilibrul, Creativitatea, Proactivismul, Constientizarea. Rationalitatea, Comprehensiunea, Dinamismul, Cooperarea.

5. Educatia interculturala constituie o obtiune ideologica in societatile democratice si vizeaza pregatirea subiectilor educationali pentru recunoasterea diferentelor culturale in interactiunea si unitatea lor superioara. Principiile educatiei interculturale in scoala sunt: toleranta inteleasa nu ca ingaduinta, ci ca respect mutual, egalitatea sau complementaritatea dintre valori. Interculturalismul este un instrument pentru ameliorarea sanselor si a insertiei optime a populatiilor straine in viata economica si sociala a majoritatii.

6. Educatia intelectuala este latura educatiei care consta in transmiterea cunostiintelor stiintifice, formarea si dezvoltarea structurilor cognitive ale subiectilor educationali, in modelarea cognitiva a personalitatii lor. Ea poate fi considerata o educatie prin si pentru obstacole; ea presupune rabdare, blocarea actiunii imediate, perseverenta, dar contribuie in aceeasi masura la dezvoltarea acestor trasaturi de caracter. Educatia intelectuala prin intermediul marilor personalitati din toate domeniile de activitate, constituie un domeniu al modelelor pentru formarea si dezvoltarea caracterului.

7. Educatia morala este componenta educatiei care se ocupa de formarea profilului moral al subiectilor educationali, de formarea si dezvoltarea personalitatii morale. Urmareste transformarea normelor morale obiective in mobiluri morale subiective. Acest fenomen al interiorizarii are doua laturi complementare: subiectivitatea si obiectivitatea. Subiectivitatea se refera la integrarea normelor morale in personalitatea subiectului educational, afectand cele 3 niveluri ale sale: cognitiv, afectiv si volitiv. Obiectivarea consta in exprimarea celor asimilate in fapte si manifestari morale.

8. Educatia religioasa consta in transmiterea si dobandirea informatiilor despre conceptele fundamentale, despre istoria religiei si cultelor religioase, despre practicile religioase. Ea nu se suprapune altor laturi ale educatiei, ci intra intr-o colaborare cu toate celelalte dimensiuni ale ei, intr-o deschidere fireasca intre valoare si autentic.

9. Educatia juridica isi propune pregatirea subiectiilor educationali pentru intelegerea notiunii de lege in general, dar mai ales pentru respectarea legii, pentru aplicarea conditiilor ei restrictive. (I. Bontas). Cunostiintele juridice se pot transmite in scoala prin toate disciplinele socio-umane sau prin anumite discipline specializate, ca educatia civica sau la orele de dirigentie.

10. Educatia prin si pentru munca. Ca latura a educatiei morale, atitudinea fata de munca include un sistem de idei, conceptii, convingeri, stari de spirit cu privire la valoarea sociala si individuala a muncii. Scopul acestei educatii este cunoasterea, intelegerea si acceptarea valorii muncii ca activitate desfasurata in folosul societatii si al devenirii propriei personalitati, concomitent cu formarea unor trasaturi actionale si de conduita indispensabile desfasurarii operatiilor de munca.

11. Educatia pentru disciplina isi propune transmiterea cunostiintelor morale, despre semnificatiile pozitive ale disciplinei ca acceptare, asumare, intelegere, responsabilitate in relatia cu normele sociale. Astfel, aceasta educatie nu este numai necesara, dar este si stringenta, avand ca scop refacerea echilibrului firesc intre componentele sale: autoritate si libertate, atat la nivel institutional, cat si individual.

12. Educatia patriotica reprezinta latura educatiei care pe baza identitatii naturale a omului, indiferent de etnia sa isi propune sa dezvolte identitatea sa sociala, sa realizeze interiorizarea patriotismului, sa structureze constiinta si conduita patriotica. Integrarea europeana presupune schimbarea concepiei despre independenta si suveranitate ca trasaturi ale patriotismului si inlocuirea unor elemente ale acestor concepte mai ales de natura economica si politica cu altele noi, ca interdependenta si autonomia locala. O solutie general-valabila la problema relatiei patriotism-europenism este aparent paradoxala: "cu cat suntem mai patrioti, cu atat devenim mai europeni!"

13. Educatia tehnologica asigura pregatirea tehnologica si pentru munca a tinerii generatii, prin cunosterea bazelor stiintifice ale tehnologiei productiei moderne, formarea gandirii tehnice, a atitudinii investigative, a abilitatilor tehnice si de munca, prin dezvoltarea unui comportament adecvat si responsabil de productie. Educatia tehnologica, prin si pentru munca este specificata si in documente ca: " Legea lui Cuza(1864)", "Legea lui Take Ionescu (1899)", "Legea Petru Poni(1896)", "Legile lui Spiru Haret(1888,1889)", "Legea invatamantului primar si normal(1938)" si "Legea invatamantului secundar(P. Andrei 1938)".

14. Educatia profesionala consta in formarea culturii generale si tehnice specifice unei anumite profesii si dezvoltarea unor capacitati, priceperi si deprinderi necesare exercitarii ei.

15. Educatia economica are rolul de a praga subiectii educationali pentru a se integra intr-un nou sistem economic, dar si pentru a participa la edificarea lui. Educatia economica in scoala si societatea romaneasca dupa decembrie 1989 este necesara si stringenta. Trecerea la un sistem economic de piata, imprumutarea unor metode si modele straine si neadaptarea societatii romanesti, disfunctionalitatile socio-economice ale perioadei de tranzitie explica necesitatea educatiei economice.

16. Educatia estetica urmareste pregatirea subiectului educational pentru actul de valorificare, dar si pentru cel de creare a valorilor estetice. A fost privita in mod reductionist prin cele doua functii ale sale: fie "absorbind" intreaga educatie, fie negaindu-i-se orice rol in formarea personalitatii (Nicola, 2000).

17. Educatia fizica – MENS SANA IN CORPORE SANO

Necesitatea educatiei fizice este determinata in primul rand de complexitatea fiintei umane (lut si spirit), dar si de neglijarea acestei laturi a educatiei in societatea moderna. UNESCO subliniaza chiar efectul benefic al educatiei fizice si sportului asupra unor probleme sociale politice si economice ale societatii.

18. Educatia sexuala este o latura a educatiei aparuta dupa revolutia sexuala din 1968 si reflecta preocuparile firesti ale tineretului pentru sexualitate, dar si dificultatile si contradictiile inerente ale acesteia.

Putem astfel concluziona ca educatia contemporana, parte integranta a educatiei se inscrie in jocul autoinvatarii si al invatarii creative, al valorii autentice si

comunicării eficiente, al schimbării benefice și formative.

Astăzi, obiectele educației și procesele educative sunt atât de complexe încât numai o concentrare a eforturilor întreprinse de mai multe instituții, concretizată în ceea ce unii au numit „cetatea educativă”, prin redistribuirea învățământului către mai mulți factori, ar putea crea acțiuni ale căror rezultate să fie multumitoare.

Bibliografie:

Elena Dimitriu-Tiron, „Dimensiunile Educației Contemporane”, Institutul European, Iași, 2005
 Al. Soitu, „Pedagogia Comunicării”, Edit. Didactica și Pedagogica, București, 2000
 G. Vaideanu, „Pedagogie”, Ghid pentru profesori, Edit. Universității „Al.I. Cuza”, Iași, 1986
 Edgar Faure, „A învăța să fii”, Edit. Didactica și Pedagogica, București, 1974
 Cucos, Constantin, „Pedagogie”, Edit. Polirom, Iași

OLTEAN ANGELA VIORELA
 e-mail: viorelaoltean@yahoo.com
 Sc. Gimn. Coroianmartin

NOILE EDUCAȚII ÎN GRĂDINIȚĂ

Rezumat: „Alternativile educaționale” sunt definite ca un ansamblu de obiective, conținuturi, modalități de organizare, care coexistă cu sistemul tradițional de învățământ. „Educațiile paralele” sunt considerate educația formală, nonformală, informală, autoeducația. „Noile educații” sunt răspunsuri ale educației la cerințele dezvoltării lumii contemporane.

Cuvinte cheie: noile educații, școală, elevi, pedagogi, învățământ;

Categoria fundamentală a pedagogiei, educația a fost definită în diverse moduri:

1. Pentru Platon educația ar fi „arta de a forma bunele deprinderi sau de a dezvolta aptitudinile native pentru virtute ale aceluia care dispune de ele”. În statutul ideal al lui Platon societatea se împărțea în trei caste: conducătorii, războinicii și agricultorii-meseriași, pentru fiecare preconizând un alt sistem de educație.
2. Aristotel consideră că educația „trebuie să fie un obiect al supravegherii publice, iar nu particulare”, în consecință ea trebuie să pregătească viitorii cetățeni.
3. I.A. Comenius consideră că la naștere natura înzestrează copilul numai cu „semințele științei, ale moralității și religiozității, acestea nu se desăvârșesc prin sine ci devin un bun al omului prin educație”
4. John Locke „educația se prezintă sub forma unei relații interpersonale de supraveghere și intervenție ce se stabilește între educator și copil”
5. J.J. Rousseau: educația pentru el este în avelaș timp intervenție și neintervenție. Fiecărei perioade de vârstă îi corespunde o educație.
6. E. Durkheim- educația este o acțiune exercitată de către generațiile adulte asupra celor ce nu sunt coapte pentru viața socială.

Natura copilului și factorul social au polarizat atenția teoreticienilor educației din toate timpurile. Înclinarea balanței spre o extremă sau alta s-a soldat cu o viziune unilaterală și simplificatoare supra acestui fenomen atât de complex.

O definiție acceptată de toți este: Educația este o activitate socială complexă care se realizează printr-un lanț nesfârșit de acțiuni exercitate în mod conștient, sistematic și organizat, în fiecare moment un subiect individual sau colectiv, în vederea transformării acestuia din urmă într-o personalitate activă și creatoare, corespunzătoare atât condițiilor istorice-sociale prezente și de perspectivă, cât și potențialului său biopsihic individual.

Accelerarea progresului mileniului III, a produs schimbări majore în toate domeniile vieții noastre. Ritmul rapid al schimbărilor a determinat apariția unor noi direcții de acțiune, una dintre acestea fiind educația ca proces de formare și sensibilizare a copiilor, tinerilor și adulților pentru participare la abordarea și soluționarea problemelor cu care omenirea este și va fi confruntată. Aceste provocări li s-a răspuns cu educații specifice, denumite „noile educații”. Acestea constituie o investiție a educației în procesul de soluționare a problematicii lumii contemporane. Ele au forme diverse și sunt purtătoare de conținuturi noi. Conținuturile specifice sunt integrate în grădiniță în termenii unor obiective pedagogice care vizează domeniul de interes contemporan.

Noile educații sunt: educația intelectuală, moral-civică, religioasă, estetică, educația fizică, profesională, ecologică, democrație și toleranță, pentru participare, pentru sănătate, casnică modernă, interculturală, pentru timpul liber, umanistă, muncii, disciplinei conștiente, tehnologică, igienico-sanitară, sexuală, economică, permanentă, integrată.

Iată câteva din aceste noi educații puse în practică în grădiniță și la grupă:

- Educația pentru sănătate realizată la grupa mică, respinzând pasul spre a învăța copiii să respecte regulile de igienă personală și să se obișnuiească cu un regim rațional de viață și alimentație. Acest lucru îl realizăm nu numai prin activități extracurriculare, selectând cu mare atenție conținutul fondului informațional transmis, dar și de metodele și procedeele utilizate pentru a motiva pe copil în a se implica și participa cu plăcere. Pentru a transforma deprinderile în obișnuințe și pentru a stimula interesul copiilor pentru menținerea sănătății, am implementat opționalul „Mici și sănătoși”. Sperăm că până la sfârșitul anului copiii vor consolida cunoștințele și deprinderile igienico-sanitare.
- Educația interculturală promovează atitudinea de deschidere, de acceptare și înțelegere firească a raportului dintre un individ și ceilalți, respectarea diferențelor culturale prin valorificarea pozitivă a relațiilor de egalitate între oameni.

Grădinița este principalul spațiu al învățării pluralității culturale prin prețuirea diversității, a notei distincte aduse de cultura fiecărui actor social participanți. Uneori este necesară modelarea orgoliului etnic al majorității și întărirea încrederii în sine al minorității. Anul trecut, prin prisma activităților extracurriculare, s-a organizat un tur al

orașului Brașov, iar împreună cu părinții am organizat o vizită la Muzeul de Istorie din Brașov și la prima școală românească, tot pentru a afla mai multe despre minunata istorie a orașului medieval.

- Educația moral-civică este realizată în grădinițe prin activități instructiv-educative precum educația pentru societate (D.O.S.). Aceasta în promovarea simțului moral al preșcolarului. Specificul ei este determinat de particularitățile de conținut a moralei ca fenomen social și de condițiile psiho-sociale implicate în realizarea ei.
 - Vârsta preșcolară reprezintă etapa formării deprinderilor elementare de comportament care, cu timpul prin stimulare din interior și stabilizare, vor deveni trăsături ale personalității sale morale.
- Educația estetică îndeplinește multiple funcții educative, pentru a le înțelege mai bine, să ne referim la natura și specificul artei, precum și la categoria de bază a esteticii-frumosul. Artă este principala modalitate prin care se înfăptuiește relația estetică dintre om și realitate.

Conținutul specific activităților din grădiniță, cu predominarea jocului, includ sintetic și într-o structură accesibilă vârstei, valori artistice din literatură, muzică, arte plastice, dans, teatru, film. Acestea sunt asimilate într-un cadru natural sau artificial adecvat realizării integrale a educației artistice.

Educația literară are un rol important în educația estetică prin mesajul artistic și limbajul artistic. Prin literatură, la preșcolari un loc de seamă îl ocupă creația populară (basme și cântece populare, proverbe și zicători), în care s-a concretizat înțelepciunea, simpatia, patriotismul. Prin literatura accesibilă preșcolariilor educatoarele caută să le dezvolte acestora receptivitatea față de expresivitatea și frumusețea limbii, priceperea de a se exprima în mod corect, plastic și viu, dorința și străduința de a compune mici povestiri, poezii sau alte încercări literare.

Educația muzicală ocupă o bună parte din timpul rezervat procesului instructiv-educativ și activităților extracurriculare. Multe activități din grădiniță sunt însoțite de cântec.

- Educația fizică urmărește dezvoltarea armonioasă a organismului, întărirea sănătății și cultivarea unor calități fizice necesare muncii, activităților sportive. În cazul preșcolarilor se accentuează aspecte precum menținerea și întărirea sănătății copiilor, dezvoltarea lor armonioasă din punct de vedere fizic și moral, formarea unor deprinderi sănătoase de muncă și viață. La nivelul învățământului preșcolar, educația fizică se realizează în cadrul activităților comune (A.D.E.) cu întreaga grupă, diferențiat, în funcție de nivelul grupei. Conținutul educației fizice constă în învățarea mișcărilor de bază, respectarea unor reguli de igienă în practicarea diferitelor jocuri de mișcare.
- Educația profesională urmează să asigure pregătirea omului pentru exercitarea acestor profesii. Din perspectivele sarcinilor acestora la vârsta acestora la vârsta preșcolară, avem de-a face cu introducerea primelor elemente de muncă cu scopul exersării și formării unor capacități, priceperi și aptitudini practice. Deoarece jocul constituie activitatea de bază al preșcolarului, îmbinarea celor două, constituie calea principală de realizare a educației profesionale. Aceasta se manifestă când preșcolarul este solicitat în efectuarea unei sarcini, aceasta nu e impusă din exterior ci din interior, rezultată din logica desfășurării jocului, a regulilor și cerințelor acestuia.

Toate aceste noi educații pot fi folosite în cadrul A.D.E.-urilor, activităților extracurriculare, pe parcursul unui an școlar. Educatorul este cel care conduce buna desfășurare a activităților.

Bibliografie: Pedagogie generală pentru clasa a 9-a, editura didactică și pedagogică, R.A. București, Ioan Nicola și Domnița Fărcaș

Andea Alexandru
alexandru_andea@yahoo.com
Liceul Tehnologic "Ion Creangă" Curtici

Indicații cu privire la dobândirea de competențe necesare pentru formarea de atitudini pozitive ale elevilor la disciplina Educație fizică și Sport

Rezumat: În urma studiilor efectuate s-a dovedit că atitudinea este o componentă esențială a procesului de învățământ. Atitudinile pot să fie de mai multe feluri, iar pentru fiecare ciclu de învățământ este indicat să se acționeze diferențiat pentru a se forma atitudini și comportamente pozitive.

Cuvinte cheie: motivație, profesor, elevi, atitudine, educație fizică, exerciții fizice, perseverență, resurse, asigurarea.

„Dacă plecăm de la premiza că educația se constituie într-o resursă motivațională în sfera comportamentului școlar, atunci vom putea evalua rolul educației în raport cu atitudinea, constituindu-se ca o interferență între atitudine-motivație-comportament”. (Ioan Jude)

S-au realizat diverse studii care tratează problema de atitudine ca fiind o componentă importantă în realizarea actului educațional, aceasta având influențe multiple asupra eficienței procesului de învățământ.

Atitudinile pot să fie de mai multe tipuri:

- atitudini pozitive
- atitudini negative
- atitudini favorabile – defavorabile
- atitudini tolerante – intolerante
- atitudini de acceptare – respingere
- atitudini constructive – distructive

În structura caracterului sunt următoarele grupe de atitudine:

- atitudinea față de muncă care se manifestă prin perseverență, dăruire, pasiune, etc;
- atitudinea față de sine însuși care se manifestă prin demnitate, adoptarea de decizii, hotărârea de a realiza ceea ce și-a propus, demnitate, etc;

Toate tipurile de atitudine pot să fie influențate de climatul educațional în care se află elevul: familie, școală, mediul social, etc. Toate atitudinile pot să devină avantajoase sau dezavantajoase. Ele pot să constituie factori importanți dacă se adoptă pe baza unor motivații bine definite.

Pentru determinarea anumitor tipuri de atitudini, motivațiile concludente pot să fie:

- motivații socio-morale
- motivații materiale
- motivații personale
- motivații profesionale

Față de educație fizică, atitudinea elevilor poate să fie influențată de mai mulți factori și anume:

- dotarea materială;
- condițiile igienice oferite de unitatea de învățământ;
- nivelul educației elevilor pentru practicarea educației fizice;
- existența și calitatea bazei sportive pentru activitatea desfășurată în interior și în aer liber;

Factorii care pot să determine adoptarea unor atitudini generate de motivații sunt:

- conștiinciozitate și disciplină;
- convingerile privind efectele pozitive ale practicării educației fizice asupra organismului uman;
- dorința de a participa și la alte tipuri de activități extrașcolare (activități turistice, practicarea independentă a activităților fizice și sportive, competiții de niveluri diferite);
- spirit mobilizator pentru sine și colegii de echipă;
- respectarea regulilor de întreceri – concurs;
- perseverența, dorința de autodepășire a potențialului fizic și tehnico – tactic deținut;
- capacitatea de auto-apreciere față de performanțele obținute și dorința de afirmare;
- dorința de a se intrui (fizic și sportiv) exprimată prin: participarea activă la toate categoriile de conținuturi predate, frecvența la lecții;

Este necesar ca la fiecare nivel de învățământ să se acționeze în mod particularizat asupra aspectelor care determină formarea unor atitudini și comportamente pozitive, astfel:

1. Ciclu primar

- atitudinea profesorului față de predarea constantă a lecțiilor de educație fizică și preocuparea de a angrena elevii în diferite forme de întrecere;
- înțelegerea elevilor privind importanța practicării exercițiilor fizice și sprijinirea lor în acest sens;
- asigurarea de către conducerea școlii a resurselor materiale necesare desfășurării în condiții optime a orelor de educație fizică;
- supravegherea de către conducerea școlii a modului de eșalonare prin orar a orelor de educație fizică și controlul realizării lor;

2. Ciclu gimnazial

- abordarea unor conținuturi importante pentru formarea bagajului de deprinderi și calități motrice, un rol primordial având întrecerile;
- valorificarea ofertei educaționale din planul de învățământ;
- organizarea de concursuri interclase pe durate mari de timp (sistem turneu toamnă – primăvară);
- aplicarea unui sistem corect de evaluare aplicat de către profesor, elevilor;

3. Ciclu liceal

- asigurarea de material sportive pentru realizarea programelor de influențare selectivă și dezvoltarea forței (bănci de gimnastică, gantere, corzi, mingi medicinale, bastoane);
- asigurarea unui climat optim în sălile de sport (iluminat, curățenie);
- dotarea sălilor cu instalații și aparate de fitness
- asigurarea unui număr corespunzător de mingi pentru jocurile sportive;
- extinderea ofertei profesorului pentru practicarea simultană a mai multor discipline sportive pe care le doresc elevii;
- stabilirea unei relații optime profesor-elev;
- insistență la conducerea liceului pentru acordarea orelor de ansamblu sportive și valorificarea lor după opțiunile dorite de către elevi;
- transmiterea valorilor indicilor de proporționalitate specifice vârstei și sexului elevilor;
- pregătirea și evaluarea elevilor la proba alergare de rezistență să se facă pentru durate de alergare într-un timp accesibil și nu pentru performanțe cifrice;
- evaluarea dezvoltării forței segmentare trebuie făcută printr-o ofertă mare de instrumente de evaluare care să fie accesibile tuturor categoriilor de elevi;
- aplicarea strictă a prevederilor privind regulamentul școlar de participare frecventă la lecții și stabilirea atribuțiilor elevilor care sunt scutiți medical.

Bibliografie:

1. E. Scarlet, B.M. Scarlet "Îndrumar de educație fizică școlară"
2. Internet

Prof. înv. preșc. MODOVAN LIANA
Grăd. P.P. nr. 6, Bistrița,
Jud. Bistrița – Năsăud

Prof. înv. primar NECHITI LAURA MARIA
Șc. Gimnazială Avram Iancu, Bistrița,
Jud. Bistrița – Năsăud

Rezumat: Copiii de vârstă preșcolară par să se reinventeze în timp ce se joacă, pretinzând că sunt diferite personaje sau chiar obiecte.

Cadrul didactic are la îndemână o paletă largă de forme prin care poate exprima și dezvolta zestrea nativă a copilului. Cu cât se oferă mai mult posibilitatea copilului de a fi spontan și independent, cu atât șansele ca acesta să devină o persoană creativă cresc.

Cadrul didactic are o mare responsabilitate în ceea ce privește dezvoltarea armonioasă a copilului, în direcționarea "traseului" în ceea ce privește inovația și creativitatea acestuia, urmărindu-l pas cu pas din umbră!

Cuvinte cheie: creativitate, proces creativ, potențial creativ, stimularea creativității, învățare creativă, proces educațional, vârstă preșcolară.

Cel mai bun cadou și cea mai bună investiție este să oferim timp copiilor noștri. (Kevin Heath)

Viața poate fi considerată o mare aventură creativă. Cea mai mare parte din aceasta aventură se desfășoară în copilărie. Copiii par să se reinventeze în timp ce se joacă, pretinzând că sunt diferite personaje sau chiar obiecte. Ei adoră să experimenteze. Foarte des ei se joacă sau se amuză singuri, doar cu o jucărie veche care poate să primească o utilitate complet diferită față de cea de baza.

Copiii au o tendință inerentă de a explora și a rezolva probleme. Acest instinct creativ pare să dispară odată cu înaintarea în vârstă. Această scădere a creativității apare datorită faptului că sunt constrânși de către adulți (indiferent de rolul care îl au în viața copilului) spre o competitivitate mai mare. Adulții tind să evalueze mult mai mult viața copiilor, să îi supravegheze, să îi preseze și să îi controleze mult mai mult, introducând un program mult mai strict. Toate acestea sunt constrângeri și bariere împotriva creativității.

Cadrul didactic are la îndemână o paletă largă de forme prin care poate exprima și dezvolta zestrea nativă a copilului. Pentru a nu îngrădi inițiativa, cadrul didactic trebuie să fie adeseori doar un antrenor, un organizator al activității. Cu cât se oferă mai mult posibilitatea copilului de a fi spontan și independent, cu atât șansele ca acesta să devină o persoană creativă cresc.

În orice act de creație și inovație este foarte important procesul de auto-exprimare. Experiențele creative pot ajuta copilul a se exprima, a face față propriilor sentimente. Organizarea unor activități creative pot ajuta educatorii (profesorii) pentru a afla mai multe despre copii, despre ceea ce gândesc și simt. Totodată cu stimularea creativității are loc o bună dezvoltare mentală a copilului prin oferirea de oportunități pentru a încerca idei și modalități noi de gândire și de rezolvare a problemelor. În acest fel iese în evidență unicitatea fiecărui copil și este încurajată diversitatea. Astfel se poate adapta modul de abordare în funcție de fiecare copil.

Educatorii trebuie să recunoască, să aprecieze și să încurajeze diferite stiluri de creativitate.

Gerard Puccio descrie două tipuri de persoane creative:

- cei care adaptează, care se concentrează în îmbunătățirea unei situații existente;
- cei care aduc inovații noi, menite să „revoluționeze”;

Unii educatori tind să evalueze și să aprecieze doar unul din aceste stiluri, în funcție de preferințele lor, ceea ce este o mare greșeală. Unele activități pot integra foarte bine aceste tipuri de persoane creative, care pot lucra foarte bine în echipă. Un copil inovează și altul îmbunătățește lucrarea sau activitatea. Astfel pot să se ajute reciproc, să își pună în valoare punctele forte. Această abordare este mult mai eficientă, decât „pedepsirea” diferențelor individuale.

Copiii au nevoie de oportunități pentru joc creativ și gândire creativă. Organizarea activităților trebuie să se bazeze într-o oarecare măsură pe interesele și ideile copiilor. Acest lucru înseamnă ca educatorii (profesorii) să învețe să asculte cu atenție copiii și să elimine ideea „eu știu tot”. Odată cu trecerea generațiilor, creativitatea ia alte forme, iar educatorii trebuie să țină pasul cu nevoile și cerințele acestora.

Trebuie asigurată o mulțime de oportunități pentru un joc creativ și o gândire inovatoare. A fi creativ înseamnă mai mult decât desen sau pictură. Posibilitățile sunt nelimitate. Trebuie să se asigure timpul necesar pentru realizarea proiectelor și de a nu-i grăbi (să nu lucreze sub presiune). Copiii au nevoie de timp să se gândească la modul în care planifică, realizează proiectul și să îl revizuiască. Totodată trebuie să nu se impună ideea –lucrăm și nu vorbim. Trebuie să se asigure libertatea de exprimare și comunicare. Lucrările pot fi discutate ca mai apoi să fie înțelese.

Este importantă încurajarea copiilor de a face alegeri proprii, astfel are loc promovarea procesului creativ.

Educatorii trebuie să își pună amprenta pe procesul de creativitate și nu pe produsul finit. Ceea ce învață și descoperă copiii despre ei înșiși este vital pentru dezvoltarea lor. Educatorii trebuie să își demonstreze sprijinul pentru procesul creativ prin apreciere, oferind sprijin pentru eforturile copiilor.

Unul dintre cele mai importante tipuri de activitate de creație este jocul creativ. Acesta este exprimat atunci când copiii utilizează materiale familiare într-un mod nou sau neobișnuit și atunci când copiii interpretează diferite roluri, creând diverse scenarii. Nimic nu consolidează mai mult spiritul creativ și hrănește sufletul copilului decât alocarea unui timp îndelungat pentru a se angaja într-un joc spontan, auto-direcționat. Joaca este ocupația de baza a unui copil.

Încă de la începutul copilăriei jocul favorizează dezvoltarea fizică prin dezvoltarea explorării senzoriale și aptitudinilor motorii. Prin joc și repetarea deprinderilor de bază a aptitudinilor fizice, copiii își perfecționează abilitățile, ei devin mai competenți în sarcinile fizice dificile. Joaca încurajează dezvoltarea mentală și noi modalități de gândire și de rezolvare a problemelor. Prin joc, copiii se confruntă cu multe provocări mentale, având de a face cu măsurare, comparații, echilibru, formă, relații spațiale, proprietăți fizice etc.

Unul dintre beneficiile importante ale jocului este îmbunătățirea dezvoltării sociale. Jocul dramatic ajută copiii să înțeleagă și să experimenteze rolurile sociale. Pot să își însușească competențe sociale, învățând unul de la celalalt. Prin jocul dramatic, copiii învață treptat să ia în considerare nevoile celuilalt, să aprecieze valori și perspective diferite.

Prin joc copiii sunt capabili să-și exprime și să facă față propriilor sentimente. Joaca îi ajută să se elibereze de stres și presiune, pot fi ei înșiși. În timpul jocului nu trebuie să se ridice la standardele impuse de adulți. Jocul poate să îi ajute să atingă perfecțiunea în mediul lor. Ei controlează experiența prin imaginația lor și își exercită competențele de a alege și de a lua decizii în timp ce jocul progresează.

Desfășurând diferite jocuri creative, copilul se dezvoltă din punct de vedere intelectual, reușind să sorteze, combine, asocieze diferite mărimi, culori, forme pentru a realiza diferite jucării.

Părinții, cadrele didactice trebuie să creeze medii stimulative din punct de vedere perceptiv – cognitiv și să-i învețe pe copii să exploreze cu atenție mediul în timp ce desfășoară o activitate, întrucât ar putea găsi o soluție importantă, iar când copiii manifestă o înclinație/un talent anume, o aptitudine specifică să le ofere mijloacele necesare dezvoltării acestora (accesul la anumiți profesori, materiale, timp liber).

Propunem părinților unele sfaturi pentru dezvoltarea creativității copiilor, a relațiilor cu aceștia:

- Evitați să controlați jocul atunci când vă jucați cu copiii. Controlul adulților reduce în special dezvoltarea creativității, abilităților de leadership și de lucru în echipă.
- Jucându-vă împreună cu copiii puteți să vedeți lumea prin ochii lor. Astfel, aveți ocazia să învățați cum să comunicați mai eficient cu ei.

- Reduceți timpul petrecut de copii în fața televizorului sau a calculatorului și încurajați participarea la jocuri active.
- Încurajați copiii să exploreze domenii diferite fără a-i forța să obțină performanțe în toate.
- Acordați atenție dezvoltării emoționale și sociale ale copilului, nu doar pregătirii școlare. Competențele sociale dezvoltate în primii 5 ani de viață, alături de echilibrul emoțional, îl ajută pe copil să se concentreze mai bine la școală, să se înțeleagă cu ceilalți, să controleze emoțiile negative.
- Dacă sunteți un părinte singur sau aveți doar un copil, invitați din când în când rude sau prieteni să ia parte la sesiuni de joacă, seri de film, plimbări etc. Membrii familiilor care petrec timp împreună jucându-se, cooperează și comunică mai bine între ei.

Părinții, în colaborare cu educatorii și psihologii școlari pot determina pentru fiecare copil în parte temperamentul și înclinațiile acestuia și activitățile care îi oferă echilibru în dezvoltare. De asemenea, educatorii îi pot încuraja pe părinți să adopte obiceiuri favorabile dezvoltării copiilor, de exemplu să le citească și să petreacă momente spontane de joacă cu cei mici. Iar împreună, ar putea iniția în comunitate acțiuni pentru crearea de spații de joacă sigure și creative.

Cadrul didactic trebuie să stimuleze joaca și să extindă joaca prin comentarii și întrebări, să stimuleze ideile creative și să încurajeze copiii să vină cu idei noi, cu utilizări noi ale unor materiale. Sunt de evitat materialele care sunt prea explicite și care nu lasă loc imaginației.

Cadrul didactic are o mare responsabilitate în ceea ce privește dezvoltarea armonioasă a copilului, în direcționarea "traseului" în ceea ce privește inovația și creativitatea acestuia, urmărindu-l pas cu pas din umbră!

Prin tot ceea ce facem, noi, cei puși să modelăm personalități de la cea mai fragedă vârstă, este necesar să canalizăm potențialul creativ al copiilor spre treptele superioare ale cunoașterii, făcând mult mai facilă creativitatea, dezvoltându-le imaginația.

Norman Podhoretz spunea despre creativitate că "reprezintă miraculoasa întâlnire dintre energia neînhibată a copilului cu ceea ce pare a fi opusul și dușmanul ei, simțul ordinii, impus de disciplinarea inteligentă a adultului".

BIBLIOGRAFIE

1. Bontaș, I. – Tratat de pedagogie, Editura Bic All București, 2007.
2. Caluschi Mariana, Grupul mic și creativitatea, Editura Cantes, Iasi, 2001
3. Cristea, A. – Creativitatea în procesul de învățământ, Revista de Pedagogie- 1992.
4. Cucuș C. Teoria și metodologia evaluării, București, Polirom, 2008.
5. Dănescu, E. – Stimularea creativității la vârstă preșcolară, Editura Paralela 45, Pitești- 2009.
6. Stoica Ana, Caluschi, Mariana, Evaluarea creativitatii. Ghid practic, Editura Performantica, Iasi, 2005

Prof. înv. preșc. VIORICA CONEA
Grăd. P.P. „Ștrumfii”
Bistrița, Jud. Bistrița -N

Educ. MARIA BREȘFELEAN
Grăd. P.P. „Ștrumfii”
Bistrița, Jud. Bistrița –N

EDUCAȚIA ECOLOGICĂ – IMPERATIV A LUMII CONTEMPORANE

Rezumat: Mediul înconjurător constituie un cadru necesar evoluției ulterioare a copilului prin condițiile materiale și culturale pe care le oferă, iar pe de altă parte, mediul constituie principala sursă de impresii, care vor sta la baza procesului de cunoaștere a realității.

Menirea educatoarei este aceea de a găsi modalități și mijloace adecvate prin care să conștientizeze copiii de resursele nesecate ale naturii țării noastre, de imensa lor valoare, precum și căile formării și consolidării unor convingeri, deprinderi și atitudini de protecție, conservare a mediului înconjurător.

Sub influența mediului înconjurător am dezvoltat copiilor sentimente de dragoste, admirație și respect față de natura înconjurătoare; sentimente de prietenie față de colegii de grupă, față de adulții cu care vine în contact.

Cuvinte cheie: educație ecologică, natura înconjurătoare, protecția mediului, viață, natură, societate, perceperea multilaterală,

“Natura e totdeauna adevărată, serioasă și severă. Ea are întotdeauna dreptate, iar greșelile și rătăcirile sunt ale omului” - W.F. Goethe

Trăim într-un mileniu în care omenirea trece prin transformări ample la toate nivelurile vieții. Aceste transformări se caracterizează nu doar prin beneficii aduse oamenilor, dar și prin repercusiuni și modificări negative, care se răsfrâng în mod direct asupra mediului înconjurător.

Mediul înconjurător reprezintă totalitatea factorilor externi din natura și societate care acționează asupra omului și condiționează existența lui. Copilul încă de la naștere intră în relații din ce în ce mai complexe cu mediul în care trăiește, dezvoltându-se sub influența lui directă. Mediul înconjurător constituie un cadru necesar evoluției ulterioare a copilului prin condițiile materiale și culturale pe care le oferă, iar pe de altă parte, mediul constituie principala sursă de impresii, care vor sta la baza procesului de cunoaștere a realității. Copilul urmează, cercetează sistematic lucrurile care-i suscită interesul, care îi provoacă curiozitatea, care îi declanșează activitatea de orientare în ambianța bogată de fenomene, elemente, acțiuni etc., contribuind astfel la dezvoltarea și perfecționarea sensibilității tuturor analizatorilor, își adâncește și îmbogățește conținutul senzațiilor și percepțiilor. Perceperea activă și sistematică a obiectelor și fenomenelor lumii înconjurătoare le stimulează și îndrumă capacitățile perceptive ale preșcolarilor, în adâncirea contactului direct cu realitatea înconjurătoare, în verbalizarea corectă a celor percepute.

Pedagogul francez Leandri, preciza că a observa lumea înconjurătoare înseamnă “a căuta să cunoști în mod cât mai exact și precis posibil ceea ce ne înconjoară, a vedea cât mai bine, a pipăi, a simți, a asculta și, de asemenea, a-ți aminti și a compara, a descoperi și a stabili raporturile logice între fapte, a le introduce în categoriile mintale”.

În procesul de cunoaștere a mediului înconjurător se dezvoltă la copii spiritul de observație, forma superioară a percepției, educându-se acestora deprinderea de a vedea, anumite aspecte, de a sesiza diferențele însușiri caracteristice ale obiectelor și fenomenelor.

Pedagogii francezi J. Deunff și L. Dulau, precizau: “a observa natura înconjurătoare înseamnă a izola un obiect, fenomen asupra căruia se concentrează atenția, a-l delimita și, în afara oricărei influențe subiective, a-i desprinde elementele esențiale. În acest sens exercițiul de observare a lumii înconjurătoare, asigură formarea raționamentului obiectiv și condiționează elaborarea ideilor generale. Investigarea spontană și rațională, interpretarea corectă, măsura, comparația, plasate într-un sistem din ce în ce mai

complex, sunt etapele dezvoltării intelectuale al cărei punct de plecare îl constituie observarea”.

Din caracteristicile menționate mai sus, se desprind obiectivele principale și secundare ale acestei forme de cunoaștere a mediului înconjurător:

- perceperea multilaterală a obiectelor și fenomenelor lumii reale îmbinată cu acțiuni simple cu acestea;
- acumularea de impresii despre realitatea înconjurătoare în vederea construirii unor imagini clare și diferențiate;
- îmbogățirea vocabularului cu termeni corespunzători cunoștințelor dobândite;
- elaborarea unor generalizări simple și corecte despre lucrurile percepute;
- extinderea și adâncirea intereselor cognitive, stimularea curiozității;
- formarea unor atitudini corespunzătoare față de realitate;
- formarea primelor elemente ale unei viziuni corecte despre viață, natură și societate.

Sub influența mediului înconjurător paralel cu însușirea cunoștințelor științifice, apar și se dezvoltă la copii convingeri și sentimente de dragoste, admirație și respect față de natura înconjurătoare; locurile copilăriei; casa părintească, grădiniță, mai târziu școală, dragoste și respect față de muncă, față de frumusețile și bogățiile țării.

Menirea educatoarei este aceea de a găsi modalități și mijloace adecvate prin care să conștientizeze copiii de resursele nesecate ale naturii țării noastre, de imensa lor valoare, precum și căile formării și consolidării unor convingeri, deprinderi și atitudini de protecție și conservare a mediului înconjurător.

În cadrul activităților de cunoaștere a mediului, trebuie să formăm copiilor o conduită corectă față de mediul înconjurător, o conduită ecologică corectă, modernă. În relațiile sale cu mediul natural, omul nu poate face abstracție și nici nu se poate detașa de influențele celorlalți factori: societate, mediul social și tehnologic.

Natura este deosebit de generoasă cu noi, ea ne-a oferit tot ce avem nevoie pentru a trăi, însă dacă noi nu știm cum să păstrăm ceea ce practic ni s-a oferit gratis, unde o să ajungem ??

Prin protecția mediului încă de la vârsta preșcolară, vom sensibiliza pe cei care văd în ieșirea la iarbă verde sau pe munte neapărat o distracție, în urma cărora rămân gunoie. Natura constă nu numai în atât. Uităm de sănătatea trupului și a minții care este lăsată la o parte, la fel și politețea lucru ce este practic, cel mai important, de aceea este nevoie să venim cu idei pentru a putea schimba mentalitatea tuturor, ceea ce nu va fi ușor, dar în timp, cu efort și devotament pentru tot ceea ce înseamnă natura și pădurea.

Între protecția mediului și dezvoltarea societății există o contradicție, care devine din ce în ce mai accentuată, dezvoltarea societății nu poate fi oprită, iar deteriorarea mediului nu trebuie să mai continue. Degradarea continuă a mediului, care se petrece sub ochii noștri, este un element major al unei crize de civilizație și se datorează intervenției omului asupra naturii. Exemplele de distrugeri, de deteriorări ale mediului – provocate de om – se înmulțesc sub privirile noastre. Atunci, noi toți, vom găsi soluții pentru protejarea mediului și existența vieții pe Pământ. Toate aceste probleme ale mediului au dus în mod firesc și necesar la conturarea într-o componentă importantă a politicii educaționale actuale în majoritatea statelor lumii. Educația ecologică și protecția mediului este prezentă pe întreg traseul educațional, fiind inclusă în curriculumul național.

Cele mai mari prejudicii sunt aduse mediului de către om prin intermediul activității sale profesionale, ca urmare a aplicării unor tehnologii poluante și chiar distructive. Progresul în domeniul diverselor tehnologii trebuie să prevadă și măsuri pentru combaterea unor efecte secundare nedorite. Aceasta ar trebui să se sprijine pe o pregătire și educație ecologică progresivă, începută cât mai timpuriu, în familie, apoi în grădiniță și școală.

Procesul de formare a unor atitudini pozitive față de natură este complex și de durată. El începe cu formarea deprinderii de a păstra curățenia în sala de grupă și acasă, de a îngriji florile de la colțul viu din sala de grupă sau de acasă, de a nu distruge iarba, plantele cultivate, florile, de a participa la acțiuni de amenajare a spațiilor verzi, plantații sau alte culturi, de a nu rupe crengile copacilor, etc.

Un gând devine constant pentru orice ființă rațională ce trăiește pe acest pământ: *Pregătirea în sprințul ocrotirii naturii, începând de la vârsta micii copilării*. E bine ca omul de mâine să știe ce este bine și ce este rău în raporturile cu „natura mamă”, pentru că mai târziu, tânărul iar mai apoi adultul să acționeze în consecință. Dacă ecologia ar face parte sistematic din educarea copiilor, ar fi un mare pas pentru salvarea TERREI.

De subliniat că: „pădurea nu crește numai cu căldura soarelui, cu ploaia cerului, ci trăiește mai cu seamă azi din roua inimii omenești, care poate face și păstra în piatra seacă și care, atunci când lipsește, usucă cele mai frumoase păduri”. Copilul de vârstă preșcolară trebuie conștientizat că natura este patrimoniul comun al umanității. Este și trebuie să fie, în egală măsură a noastră, a celor care avem șansa de a trăi acum, dar și generațiile viitoare.

Marele amerindian SEATTLE a exprimat foarte plastic acest lucru, adresându-ne îndemnul: „Învățați-i pe copii voștri ceea ce i-am învățat și noi pe ai noștri, că pământul este mama noastră. Tot ceea ce i se întâmplă pământului ajunge să li se întâmple și copiilor acestui pământ... Nu omul este acela care a țesut drama vieții, el este doar un fir. Și tot ceea ce el face acestei drame, își face lui însuși”. Această idee este cu atât mai actuală azi cu cât știm că resursele naturale sunt limitate.

Preșcolarii fiind o mare parte din cartea naturii, am încercat să-i conștientizăm despre ceea ce se întâmplă în jurul lor, atât prin activități pe domenii experiențiale organizate cu întreaga grupă (observări în mediul natural, observări în mediul organizat, observări în timp) cât și cu ocazia jocurilor și activităților liber alese, a activităților extracurriculare (plimbări, vizite, excursii), observări ocazionale efectuate cu ocazia muncii la colțul viu al grădiniței, în grădină, în curtea grădiniței; a proiectului educațional „Ecogrădinița”, copiii fiind deprinși încă de la grupa mică să fie atenți la acțiunile educatoarei, la întrebările ei, apoi crescând gradul de dificultate în funcție de vârstă.

Fiecare cadru didactic poate planifica o serie de activități cu tema ecologică atât în cadrul activităților pe domenii experiențiale cât și în cadrul activităților liber alese, dar poate realiza interdisciplinaritate și în activitățile matematice, educarea limbajului, sau la sectorul știință. Educația ecologică are la bază cunoașterea ecosistemei pădurii și ocrotirea ei.

Le-am propus copiilor a observa și ocroti copacii din curtea grădiniței, să le dea nume copacilor. Observând copacii cum arată ei au desenat, pictat acești copaci. Pe parcursul acelei săptămâni precum și cu alte ocazii ei au aflat cum trebuie îngrijit un copac, ce nevoi are.

Am antrenat copiii pentru a cunoaște copacul – pădurea, în cadrul programului din grădiniță, orientativ.

În cadrul activităților liber-alese am desfășurat activități la diferite sectoare, ca:

a) Biblioteca:

- intuirea unor imagini, pliante cu animale, pădure, păsări în pădure, etc.;
- răsfoirea unor cărți cu imagini din pădure, animale;
- audierea unor povești în care este prezentată pădurea sau acțiunea ce se derulează în pădure;
- pe perete am expus imagini a unor animale din pădure.

b) Arta:

- pictura cu ajutorul frunzelor – ștampile din frunze;

- colaj din frunze, plante sau alte obiecte;
- ichebana – materiale din natură;
- confecționarea unor jucării din ghindă, semințe de plante, crenguțe, conuri de brad.

c) Jocuri senzoriale:

- sortarea după miros, culoare, mărime a unor plante, conuri, crenguțe, semințe, etc.

d) Jocuri de rol

- dramatizare utilizând ca personaje: rădăcina fiind șarpele, conul de brad ariciul, etc.
- folosirea unor materiale din natură pentru acest gen de activități.

e) Jocuri de mișcare

- transportăm greutatea – diferite crengi, saci cu materiale din pădure – ghindă, semințe, etc.
- Săritura sau alergare peste sau sub obstacol (crengi, trunchi de copac)

Pentru activitățile pe domenii experiențiale am planificat:

- **Educarea limbajului:** Povești, poezii, zicători, ghicitori cu animale, copaci, plante, pădure, etc.: Liniștea apelor curate, Pasărea de argint, Vioara de argint; convorbire: Pădurea – prietena mea, În excursie la munte sau la mare, Iarna (vara primăvara, toamna) în pădure, etc.

- **Cunoașterea mediului:**

Observare:

- a) Copacul în diferite anotimpuri; b) Coroana copacilor; c) Frunzele copacilor; d) Crenguțele copacilor.

•

Ce formă are?, Caută perechea!, Câți brazi și câte ciuperci sunt?, Ce culoare are?, A câta frunză lipsește?, Așează în ordine crescătoare frunzele (de 7 mărimi).

- **Domeniul estetic și creativ** – (pictură, desen din imaginație, modelaj)

Copacul în anotimpul – toamna; iarna; primăvara; vara.

- **Ed. Muzicală:**

În pădure; Câte unul pe cărare; Când am fost noi la pădure;

- **Educație psiho-motrică**

Pimbări și jocuri de mișcare în pădure; Săritura în înălțime – Atinge crenguță; Săritura în lungime – covor din frunze; Alergare și săritura peste obstacole – trunchi de copac.

- **Domeniul om și societate:** Cum ne comportăm în pădure cu...

- **Activități practice:** Covor din frunze; Aranjamente din crengi; Animale din frunze și semințe; Carte din frunze; Animale din ghindă, alte semințe; Păsări din conuri de brad – barza.

Fiecare cadru didactic trebuie să conștientizeze copiii cu privire la tot ceea ce se află în pădure : viețuitoare, plante, etc., ceea ce se poate introduce cu ușurință în cadrul activităților pe domenii experiențiale sau activități liber alese: Mușchi; Covor de frunze; Feriga; Ciuperca; Furnica; Omida; Păianjenul; Melcul; Păsările din pădure.

În cadrul prezentării celor mai sus menționate se pot personifica, prelucra, folosi la diferite activități de educarea limbajului, matematică, activități practice, senzoriale, jocuri de rol. Copiii iubesc vietățile mici, le parcurg cu ochii, le urmăresc, caută să le prindă, creează chiar ei diferite povestioare cu privire la viața acestor mici vietăți.

Pentru a-și îmbogăți cunoștințele cu privire la pădure, a pătrunde în tainele acesteia le-am propus copiilor audierea și însușirea poeziei „Glasul pădurii” de Passionaria Stoicescu:

„Glasul pădurii-i vrăjitor// N-ai să-l auzi, de n-o iubești, // De treci prin ea nepăsător // Și n-o ascuți și n-o privești // Cu brazii mici fii cumpătat // Și nu fă în pădure foc. // Copacul dacă l-ai tăiat, // Sădește iute altu-n loc.”

Ei au memorat cu plăcere această poezie, iar în cadrul proiectului de Educație ecologică „Ecogrădinița” cu tema „Pădurea” am materializat respectarea calendarului de acțiuni, prin plimbare la pădure, prin sădirea copacilor în curtea grădiniței care au „fost udați, ocrotiți” și urmăriți în evoluția lor, oferind copiilor posibilității de a percepe, cunoaște, ecosistemul pădurii cu toate animalele și plantele existente în ea.

De remarcat că, deși unii, probabil cu părinți, au mai fost la pădure dar doresc să știe exact, cum arată pădurea, ce miros are și ce simte dacă-l atinge, care este scopul pădurii, vor să știe în afară de acestea mult mai multe despre pădure și viața din pădure. În acest scop trebuie să lăsăm timp copiilor ca să perceapă cu toate simțurile prima dată individual, apoi să le exersăm aceste simțuri prin jocuri, activități bine pregătite astfel o să-și satisfacă curiozitatea, să învețe și o să-i încante ceea ce învață.

La vârsta preșcolară asistăm la trecerea copilului de la gândirea concretă saturată de imagini la gândirea abstractă care se manifestă în înțelegerea și însușirea unor noțiuni elementare, cum ar fi de exemplu: fruct, animal, floare, jucărie, îmbrăcăminte, etc. Curiozitatea spontană a copiilor manifestată prin întrebările "de ce?", "cum?", se transformă într-o activitate intelectuală intensă, cu un caracter din ce în ce mai conștient. În procesul cunoașterii mediului înconjurător în strânsă legătură cu gândirea, se dezvoltă și vorbirea copiilor, în timp ce observă obiectele lumii reale, copiii își însușesc cuvintele corespunzătoare, se obișnuiesc să exprime clar, precis cele percepute de ei. Contactul cu obiectele lumii reale și cu relațiile dintre acestea, constituie sursa cea mai importantă a îmbogățirii și a activizării vocabularului, a formării unei exprimări corecte, coerente.

Cunoașterea condițiilor necesare dezvoltării plantelor și animalelor contribuie la înțelegerea interdependenței care există între fenomene, datorită legăturilor lor de cauză și efect. Explicațiile care le dăm copiilor privind cauzele, diferite fenomene, înlătură posibilitatea de a interpreta lumea în mod eronat.

I-am deprins pe copii să observe, să înregistreze uneori independent, modificările constatate, notând aceste modificări în calendarul naturii alcătuit de ei, privind evoluția celor observate, prin desene adecvate.

Sub influența mediului înconjurător am dezvoltat copiilor sentimente de dragoste, admirație, respect față de natura înconjurătoare; sentimente de prietenie față de colegii de grupă, față de adulții cu care vine în contact.

Cunoașterea directă a mediului înconjurător, organizarea diferitelor activități la colțul viu din sala de grupă, a contribuit la educarea interesului pentru natura verde, viața plantelor, evoluția acestora, la educarea dragostei pentru muncă, la dezvoltarea interesului față de unele indeletniciri (a uda florile, a curăța plantele de frunzele veștejite); admirând diferite aspecte ei și-au îmbogățit conținutul percepției estetice, și-au adâncit și extins sentimentele estetice

Reprezentările copiilor despre mediul înconjurător dă conținut întregii activități din grădiniță: dezvoltarea limbajului, desen, activități practice, modelaj, jocuri liber-creative, aplicând toate cunoștințele însușite anterior. Volumul cunoștințelor și deprinderilor îmbogățindu-se cantitativ și calitativ de la o grupă la alta, în funcție de particularitățile de

vârsta ale copiilor, în concordanță cu programa activităților instructiv-educative din grădinița de copii.

Pregătirea omului în sprijinul ocrotirii naturii și cu un acut simț al responsabilității față de problemele mediului înconjurător trebuie să înceapă încă din frageda copilărie. Acest lucru se datorează receptivității copilului și dorinței lui nestăvilite de a studia tot ce e în jurul său. Sensibilizându-i pe copii și făcându-i să privească cu atenție mediul înconjurător, punem baza unui comportament pozitiv ecologic durabil față de natură. Vârsta copilăriei este cea mai propice pentru demararea activităților pentru educația de mediu și trebuie să fie rezultatul unui lucru în echipă, la care își aduc aportul familia, prietenii, instituțiile de învățământ, administrația locală

BIBLIOGRAFIE

1. Crețu C., 1998, Conținuturile procesului de învățământ, componentă a curriculum-ului, în Psihopedagogie, Ed. Polirom, Iași;
2. Cucoș C., 2002, Pedagogie-eduția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Polirom, Iași;
3. Ezechil, Liliana, Mihaela Păiși Lăzărescu - Laborator preșcolar - ghid metodologic - V & I INTEGRAL, București, 2004;
4. Geamănă Nicoleta Adriana, Dima Maria, Zainea Dana, „Educația ecologică la vârsta preșcolară”, Supliment al Revistei Învățământ Preșcolar, C.N.I. Coresi, București, 2008;
5. Gheorghian, E.; Manasia, V.; Taiban, M.; Varzari, E., Cunoașterea mediului înconjurător și dezvoltarea vorbirii – metodică, EDP, București, 1968;
6. Nicola I., 1994, Pedagogie, EDP, București;
7. Pârvu Constantin, „Ecologie generală”, Editura Tehnică, București, 2001;

Nicolof Valentina-Florentina

e-mail: valentina_nicolof@yahoo.com,

Școala Gimnazială Nr. 1 Castelu – Structura Nisipari, Constanța

Cultura antișcoală în România: unschooling și homeschooling

Rezumat: *În societatea actuală, educația este centrată în mod deosebit pe acumularea de cunoștințe, are un caracter pragmatic, având în prim plan obiective apropiate și competențele cerute de piața muncii. Realitatea de zi cu zi ne înfățișează deseori că o educație centrată doar pe instrucție și cunoaștere poate crea indivizi foarte bine dotați intelectual, dar care au importante carențe afective și comportamentale. Învățământul românesc a devenit unul impersonal, care urmărește doar atingerea randamentului. Din cauza acestor aspecte negative, dar și a altora, a apărut și s-a dezvoltat, mai ales în ultima vreme, o vastă cultură antișcoală.*

Cuvinte cheie: *cultură antișcoală, unschooling, homeschooling, mass-media, familii*

La baza dezvoltării societății umane se află educația. Educația, ca demers formativ, presupune pregătirea individului pentru a face față solicitărilor mediului extern dar și celor interioare. Din păcate, în societatea actuală, unicitatea persoanei și cunoașterea de sine sunt mult desconsiderate, educația fiind centrată în mod deosebit pe acumularea de cunoștințe, are un caracter pragmatic, având în prim plan obiective apropiate și competențele cerute de piața muncii. Realitatea de zi cu zi ne înfățișează deseori că o educație centrată doar pe instrucție și cunoaștere poate crea indivizi foarte bine dotați intelectual, dar care au importante carențe afective și comportamentale. Învățământul actual a devenit unul impersonal, care urmărește doar atingerea randamentului. Din cauza acestor aspecte negative, dar și a altora, a apărut și s-a dezvoltat, mai ales în ultima vreme, o vastă cultură antișcoală.

Această cultură antișcoală este ușor de transmis în zilele noastre, întrucât societatea de azi este una în care indivizii au acces nelimitat la informație de orice natură. În acest context, influențele sociale la care aceștia sunt expuși sunt numeroase iar efectele acestor influențe sunt din ce în ce mai evidente la nivel global. Mass-media a devenit principala sursă socială a culturii antișcoală, având, la rândul ei, puterea de a influența alte surse sociale, cum ar fi familia și grupul de similitudine sau de prieteni.

Familia este primul grup social din care face parte copilul, cel mai important agent al socializării, cea care dirijează parcursul educațional al copilului până la o anumită vârstă, cea care transmite atitudini, norme și valori, contribuind la reproducția socială. Nu toate familiile sunt orientate către aceleași valori și atitudini educative, varietatea lor rezultând din structura socială, nivelul de studii, mediul în care trăiesc și apartenența socio-profesională a părinților. Familia poate avea concepții și credințe despre educație care pot fi în contradicție cu sistemul educațional promovat de societate și poate alege o altă formă de educație decât cea instituționalizată. În ultima vreme se vorbește des despre programa de învățământ prea încărcată, despre conținuturile curriculare neadecvate, despre temele pentru acasă care sunt considerate a fi prea multe, despre numărul prea mare de elevi din sala de clasă, dar mai ales despre faptul că individualitatea copilului este mult neglijată. Toate aceste aspecte îi pot face pe părinți să considere că învățământul de masă nu le oferă copiilor lor o dezvoltare armonioasă și își pot dori integrarea acestora în forme de educație la domiciliu. De asemenea, părinții pot alege educația la domiciliu și din motive religioase sau din cauza faptului că școala nu le oferă copiilor un mediu securizant, aceștia devenind, uneori, victime ale fenomenului de „bullying”. Fenomenul de „bullying” definește o agresiune sub formă de „abuz psihic sau verbal repetat în timp, care duce la un dezechilibru emoțional” (Bazelon, 2013). Conform cercetărilor efectuate de către psihologi, fenomenul de bullying poate avea importante consecințe negative asupra victimelor. Copiii care cad pradă acestui fenomen au dificultăți de integrare socială, de relaționare, iar în cazuri extreme se poate ajunge chiar la sinucidere.

Conceptele de unschooling și homeschooling sunt două forme de educație la domiciliu, cunoscute mai puțin în țara noastră, dar foarte cunoscute în SUA, în Marea Britanie și în alte țări europene. Odată cu accesul nelimitat al oamenilor la mijloacele mass-media, aceste curente educaționale au început să capete adepti și în România.

Unschooling-ul este o formă de educație acasă, fără un program strict, cum este cel din școală. „Mai degrabă decât să se bazeze pe curriculum, programe, profesori și teste, unchooling-ul poate oferi tinerilor oportunități de a învăța având ca profesor însăși viața” (Fletcher, 2015), cu alte cuvinte are loc o învățare naturală, copiii învățând fără constrângeri, fără un program fix, din experiențele din viața de zi cu zi, doar atunci când doresc să o facă, în ritmul propriu și sub îndrumarea părinților.

Homeschooling-ul se referă la educația făcută acasă, de către părinți sau profesori specializați, urmându-se, la fel ca și în școala de masă, un program fix, un curriculum și o programă. Această metodă de educație oferă copilului libertatea de a învăța în propria casă, în propriul ritm, simțindu-se astfel relaxat și stimulat.

Adepții unschooling-ului și homeschooling-ului susțin că există numeroase avantaje ale acestor forme de educație, cum ar fi: copilul are libertate în învățare, plictiseala este evitată, copilul își însușește cunoștințele în intimitatea propriei case nesimțindu-se constrâns de mediul extern, învățarea este centrată pe copil în mai mare măsură decât în sistemul de stat, unde pot fi chiar și 30 de elevi într-o clasă, și mai ales, copilul este degrevat de „povara” temelor pentru acasă.

Potrivit anumitor autori, temele pentru acasă nu sunt atât de benefice pentru copii și nu îi ajută pe aceștia să se autodisciplineze și să capete simțul răspunderii cum se

credea până acum, ci adesea, temele „nu sunt date numai în cazul în care sunt necesare. Majoritatea cadrelor didactice nu se raportează la utilitate” (Kohn, 2015, p. 10). Mai mult, nu atât practica de a li se da copiilor teme pentru acasă este neapărat o problemă, cât cantitatea acestora: „părinții multor adolescenți sunt stupefiați când văd câte teme primesc copiii lor comparativ cu câte trebuiau ei să facă la aceeași vârstă, și mulți dintre ei sunt uimiți, de asemenea, de gradul de dificultate a acestor teme” (*ibidem*, p. 13). În aceste condiții s-ar părea că temele pentru acasă fac mai mult rău decât bine, constituie un factor de stres pentru copii, generează conflicte în familie între părinți și copii, răpesc prea mult din timpul liber al familiei și scad interesul copiilor pentru învățare (*ibidem*, pp. 16-22).

Există totuși și un punct sensibil al educației făcute acasă – socializarea. Combatantii acestei forme de educație susțin teoria conform căreia un copil instruit la domiciliu se va integra greu în comunitate, având dificultăți de socializare, punct de vedere perfect plauzibil dacă luăm în considerare faptul că una dintre cele mai importante surse de socializare este școala, care îi pune în contact pe tinerii unii cu alții, cu profesorii, dar și cu diferitele alte instituții și le însușește valorile culturale ale societății. În școală, copiii învață să lucreze în echipă, să colaboreze, să treacă peste conflictele apărute între ei și colegii și mai ales să respecte normele de organizare a instituției educative. Adepții unschooling-ului și cei ai homeschooling-ului apreciază, însă, pe baza unor studii efectuate, că nu există probleme de socializare la copiii educați acasă și că aceștia „se pot integra în diferite activități și proiecte de grup la fel de bine ca și cei educați în școală” (Weller, 2016).

Deși în SUA, în Marea Britanie și în alte țări europene educația la domiciliu este legală, în România această formă de educație este destul de dificil de realizat întrucât, în țara noastră, învățământul general obligatoriu este de 10 clase. Totuși, educația la domiciliu poate fi legală dacă copilul este înscris la o școală din afara țării care are legal înființat departamentul de învățământ la distanță sau online, sau care are statut de școală de acoperire la care pot fi înscrși și copii din alte țări.

O altă cauză a promovării culturii antișcoală de către familie este sărăcia. Unele studii efectuate arată că există o strânsă legătură între renunțarea la școală și situația economică a familiei, aceasta deoarece bugetul familial este puternic afectat de școlarizarea copiilor și implică o serie de cheltuieli neprăvăzute.

Bineînțeles că sărăcia nu reprezintă neapărat principala motivație de renunțare la școală, dar, în funcție de nivelul socio-cultural al familiei din care provine copilul, de educația și de nivelul de studii al părinților, aceasta poate deveni motivul principal de abandon. Se pare că „în timp ce clasele superioare și mijlocii se caracterizează prin voluntarism, spirit al competiției și dorința de a reuși (...), clasele inferioare sunt dominate de pasivitate și fatalism” (Stănculescu, 2002, p. 63), ceea ce înseamnă că o familie din clasa socială de mijloc, care trece prin dificultăți financiare la un anumit moment dat, va fi mai dispusă să le depășească și va fi mai sprijinitoare față de copil astfel încât acesta să își poată continua studiile, pe când o familie dintr-o clasă socială inferioară va fi tentată să renunțe mai ușor la școlarizarea copilului. Mai mult decât atât, există cazuri, în familiile sărace, în care părinții își încurajează în mod voit copiii să renunțe la școală și să rămână acasă să îngrijească gospodăria și frații sau chiar să se ducă la muncă pentru a aduce contribuții financiare în familie. Sărăcia este, în cele mai multe cazuri, legată de dezinteresul părinților pentru viitorul copiilor lor.

Dezinteresul părinților pentru educația copiilor, respectiv pentru viitorul acestora, apare, cel mai frecvent, în familiile dezorganizate, unde părinții se pot confrunta cu alcoolismul sau există violență domestică. Mesajul de cultură antișcoală poate fi transmis, în acest caz, în mod neintenționat de către părinți, dar, trăind într-un mediu lipsit de stabilitate emoțională și măcinat de conflicte, copilul își poate pierde încrederea în el însuși, poate deveni o persoană închisă în sine și temătoare, și își poate pierde, în cele din urmă, motivația pentru școală, ajungând, în final, la abandon.

Reușita școlară este dependentă de un stil parental caracterizat de afecțiune și susținere permanentă a copilului și monitorizarea procesului educațional. O familie coezivă este vitală pentru buna dezvoltare a copilului. Totuși, de multe ori, aceasta nu îl poate feri pe copil de influențele venite din partea mass-mediei și a grupului de prieteni din care acesta face parte.

Mass-media reprezintă totalitatea mijloacelor de comunicare în masă (televizor, radio, presa scrisă, internet). Dezvoltarea tehnologiilor de comunicare a dus la liberalizarea accesului la informație de orice natură, iar din acest motiv consumul mediatic a înregistrat o importantă creștere.

În ultimele decenii, mass-media a devenit una dintre cele mai influente surse sociale, socializarea devenind una dintre funcțiile sale latente. În prezent, se pare că „un copil petrece în medie 2 până la 3 ore pe zi privind la televizor, ceea ce în multe cazuri înseamnă mai mult timp decât el sau ea îl petrec vorbind cu părinții” (Agabrian, 2003, p. 141).

Conform studiilor efectuate în domeniu, s-a ajuns la concluzia că mass-media influențează atitudinile și comportamentul uman, devenind un important mijloc prin care copiii și tinerii ajung să perceapă lumea. Mass-media are marele avantaj de a dărâma orice fel de bariere culturale, sociale și geografice, satisfăcând, astfel, setea neîncetată de cunoaștere și de informație a populației. Dacă ne gândim că într-o emisiune televizată, de 90 de minute, „vizităm” o întreagă țară aflată la celălalt capăt al lumii și aflăm lucruri despre cultura și societatea specifice acelei țări, înțelegem de ce populația este de-a dreptul fascinată de mijloacele de comunicare în masă. De asemenea, cu ajutorul mass-mediei aflăm realități curente ale lumii în care trăim.

Deși mijloacele de comunicare în masă au rol de informare, rol educativ, economic, de exprimare a adevărului colectiv și de transmitere culturală, în aceeași măsură mass-media are și un rol de dezinformare și chiar de manipulare a indivizilor, întrucât aceasta are tendința de a servi clasei sociale dominante. De cele mai multe ori, mijloacele de comunicare în masă folosesc persuasiunea ca instrument de modificare a atitudinilor și comportamentelor prin expunerea repetată la mesaje. Organizațiile media sunt „înainte de toate, entități economice al căror mandat este cel comercial – a produce profit. De aceea, toate formele comunicării de masă sunt expresii ale unei concurențe specifice (...) care își pune amprenta asupra conținuturilor” (Petcu, 2002, p. 40).

Se cunoaște faptul că, în zilele noastre, cel mai mare impact mediatic asupra tinerilor îl exercită televiziunea și internetul. În momentul de față, pe piață există o cerere imensă de conținuturi mediatic de calitate îndoielnică. Se promovează, deseori, modele negative, și mai puțin modele de urmat. Tinerii află din presă că există „vedete” care au ajuns să fie cunoscute și să se îmbogățească fără a avea neapărat o pregătire educațională consistentă. Pot să își însușească, astfel, valori, atitudini și o percepție total eronată despre viață. De asemenea, expunerea repetată la emisiuni televizate, site-uri de internet sau filme în care abundă violența, ilegalitățile, drogurile sau sexualitatea îi pot determina pe tineri să devină curioși, să experimenteze diferite lucruri periculoase, să se îndepărteze de școală și să își creeze chiar, o subcultură proprie, antișcoală.

Cei mai vulnerabili la influențele mediatic sunt adolescenții, deoarece aceștia se află într-o etapă de vârstă în care sunt foarte receptivi la schimbările societale și își structurează identitatea în jurul unui sistem de valori propriu, formându-și caracterul.

Impactul pe care mass-media îl are asupra adolescenților este dependent de normele morale, de atitudinile și de valorile socio-culturale pe care aceștia le-au primit de-a lungul timpului de la familie și școală. În funcție de acest criteriu, percepțiile adolescenților asupra aceleiași situații pot fi diferite. În timp ce un adolescent își alege modelele sociale negative, un altul, de aceeași vârstă, își poate alege modelele pozitive promovate de mijloacele mass-media, acest lucru întâmplându-se datorită percepției, care este „influențată de un număr de factori psihologici. Aceștia includ presupuneri bazate pe experiențe trecute (...), influențe culturale, motivații (necesități), stări sufletești și atitudini” (Severin, Tankard, 2004, p. 78). Înțelegem, deci, că alegerea unui anumit model se face în urma identificării și rezonării individului cu modelul ales, având ca motivație credințele interioare proprii, dar un lucru este cert: așa cum o clădire construită pe o fundație solidă nu poate fi ușor dărâmată, așa și un copil care are bine întocmită valorile morale ale societății, transmise de către familie și școală, nu se va lăsa ușor influențat. Totuși, pericolul pândeste la fiecare pas, iar comunicarea de masă poate fi întrecută ca putere de influență și manipulare de grupul de prieteni din care copilul face parte.

Grupul de prieteni este un „grup de similaritate (de echivalență) care desemnează persoanele care au același statut, sunt egale sau foarte apropiate potrivit unui criteriu social semnificativ” (Agabrian, *op.cit.*, p. 140).

În perioada adolescenței grupul are o foarte mare importanță pentru individ, mai mare chiar decât cea a familiei, aceasta deoarece este esențial pentru adolescent să aparțină unui grup de aceeași vârstă, aceleași credințe, valori și atitudini în care să simtă că are parte de securitate și sprijin. Grupul este un mediu socio-afectiv, un mediu de socializare, formare și dezvoltare a personalității umane prin intermediul relațiilor și al împărtășirii concepțiilor comune, în care are loc o cristalizare a conștiinței de grup a membrilor.

Ceea ce menține grupul unit este coeziunea grupului. Aceasta este la un nivel înalt atunci când indivizii „gândesc, simt și acționează ca membri ai grupului, și nu ca indivizi izolați. Comparativ cu grupurile slab coezive, grupurile cu un grad înalt de coeziune exercită o influență mai puternică asupra membrilor grupului” (Chelcea, 2008, p.185).

Adolescența este perioada în care se leagă cele mai multe prietenii și se formează majoritatea grupurilor de prieteni. Apartenența la grup este benefică pentru dezvoltarea armoni-

oasă a viitorului adult, întrucât în interiorul grupului se crează relații de sprijin și de ajutor reciproc, se împărtășesc valori și stiluri de viață comune, ajungându-se chiar la constituirea unei adevărate culturi proprii.

Din păcate, uneori, cultura de grup creată este una antișcoală, se află în contradicție cu cea a părinților și a instituției educative, negativizând stilul de viață și comportamentul adolescenților. Grupul de prieteni impune norme proprii de vorbire, comportament etc, iar sustragerea tinerilor de la ele poate atrage după sine ridiculizare și eliminare din grup. Presiunea puternică exercitată de grupul de prieteni asupra adolescenților îi face pe aceștia să se conformeze regulilor și să le respecte întocmai.

În zilele noastre tentațiile la care sunt expuși tinerii sunt numeroase și foarte periculoase. Dependența de droguri, alcoolismul, pornografia, violența, ilegalitățile și jocurile de noroc sunt din ce în ce mai des întâlnite, iar abandonul școlar este în creștere. Cultura antișcoală promovată de grupul de egali are la bază, în general, teribilismul vârstei. Adolescenții preferă distracția și trăirea din plin a clipei prezente, în locul „pierderii timpului la școală”.

Efectele influențelor nefaste ale grupului de prieteni pot fi înlăturate de către familie și școală cu multă răbdare, afecțiune și susținere pentru adolescent, și chiar cu ajutorul unui specialist psiholog atunci când situația o impune.

În concluzie, putem afirma că este destul de dificil să facem o clasificare a surselor sociale ale culturii antișcoală având ca și criteriu importanța acestora. Este adevărat că, în primul rând, familia este cea care dirijează parcursul educațional al unui copil începând cu primii ani de viață a acestuia și până la o anumită vârstă. Modalitatea în care familia promovează cultura antișcoală se face pe două direcții diferite: familia poate fi împotriva școlii, dar nu împotriva educației, ceea ce înseamnă că familia nu împărtășește aceleași concepții și credințe despre educație ca cele din învățământul instituționalizat, dar alege să-și ducă în continuare copiii prin alte modalități, cum ar fi educarea copiilor acasă, iar cea de-a doua direcție, este cea în care familia este împotriva școlii dar și a educației în general. Cea de-a doua situație este întâlnită, în mod deosebit, în familiile sărace, unde nivelul de educație a părinților este scăzut, iar cultura familială este axată pe muncă și nu pe educație, așa încât copiii sunt încurajați să renunțe la școală și să meargă la muncă pentru a aduce contribuții financiare în familie, dar și în familiile dezorganizate.

În al doilea rând, influențele sociale antișcoală pot veni și din surse precum mass-media sau grupul de prieteni din care copilul face parte. În anumite etape de vârstă, în special în perioada adolescenței, grupul de prieteni sau chiar mass-media pot avea o influență mai puternică asupra copilului decât familia.

Cultura antișcoală rămâne, totuși, un punct sensibil al societății, modul în care privim lucrurile asupra acesteia fiind puternic influențat de educația și de credințele proprii ale fiecăruia.

BIBLIOGRAFIE:

1. Agabrian, M. (2003). *Sociologie generală*. Iași: Editura Institutul European
2. Bazelon, E. (2013, 11 martie). *Defining Bullying Down*. Disponibil la: <http://www.nytimes.com/2013/03/12/opinion/defining-bullying-down.html> . Consultat/accesat: 20 mai 2017
3. Chelcea, S. (2008). *Psihosociologie: teorii, cercetări, aplicații*. Iași: Editura Polirom
4. Fletcher, A. (2015). *Youth and Unschooling*. Disponibil la: <https://freechild.org/youth-and-unschooling/> . Consultat/accesat: 20 mai 2017
5. Kohn, A. (2015). *Mitul temei pentru acasă: de ce copiii noștri primesc prea multe sarcini inutile*. Irimia E. (traducător). București: Editura Multi Media Est Publishing
6. Petcu, M. (2002). *Sociologia mass media*. Cluj-Napoca: Editura Dacia
7. Severin, W. J., Tankard, J.W. jr. (2004). *Perspective asupra teoriilor comunicării de masă*. Paxaman Mădălina, Paxaman Maria (traducători). Iași: Editura Polirom
8. Stănculescu, E. (2002). *Sociologia educației familiale*. Vol. I: *Strategii educative ale familiilor contemporane*. Iași: Editura Polirom
9. Weller, C. (2016, 20 august). *Homeschooling is the smartest way to teach kids in the 21st century*. Disponibil la: <http://www.businessinsider.com/why-kids-should-get-homeschooled-2016-8> . Consultat/accesat: 27 mai 2017

Osiac-Mișcodan Daniela,
e-mail: mdaniela22@yahoo.com,
Școala Gimnazială Cheveresu- Mare, Jud. Timiș)

Lectura și formarea deprinderii de lectură

Rezumat: *Lectura cărților este o etapă spre evoluție, spre perceperea propriei personalități în care se vor cultiva sentimentele, valorile umane, transformarea viselor în realitate, pregătirea pentru intrare în societate a individului. Prin cultivarea interesului pentru lectură, vom descoperi un alt viitor, vom dezvolta o gândire critică autonomă, o perspectivă meditativă, vom distinge nuanțe estetice în universalitatea literaturii în funcție de particularitățile textelor literare.*

Cuvinte cheie: *lectura, literatură, gândire, elev, vocabular.*

Pe parcursul școlii, lectura reprezintă un rol important în formarea și dezvoltarea unui vocabular bogat, în aprofundarea cunoștințelor, în abordarea diverselor interese pentru anumite texte literare.

Educația modernă include capacitatea de a învăța independent, de a lucra individual, capacitatea de a dezvolta o gândire creativă, de a găsi soluționarea multor probleme întâmpinate pe parcursul a celor patru ani de școală, individual sau prin munca în echipă.

Lectura literară oferă o gamă variată de cunoștințe nu numai despre familie, sentimente, ci și cunoștințe despre religie, epocă istorică, pictură, cultură, valori etice umane. A trezi interesul pentru literatură, înseamnă a-l responsabiliza în procesul educațional. Este foarte important să cunoaștem cât și cum citesc copiii încă de la vârste frage.

Copiii pot lectura cărți sau fragmente literare în funcție de vârsta lor și de capacitatea lor de înțelegere, precum și opere literare care abordează teme fundamentale precum războiul, iubirea, moartea, care sunt destinate liceenilor sau adulților. Totul depinde de natura fiecărui copil în parte și de interesele sale. Dacă în ciclul primar și cel gimnazial, respective clasele a V-a și a VI-a manualele oferă povești, basme și snoave, în clasele a VII-a și a VIII-a se remarcă o diversitate de opera literare, aparținând genurilor literare și speciilor literare, conținând noțiuni de specialitate, sensibilizează elevul și dezvoltă gândirea analitică și reflexivă.

Un prim pas în formarea deprinderii de lectură constă în alegerea unei bibliografii potrivite vârstei. Al doilea pas care are o importanță deosebită constă în formarea deprinderii de a citi, deoarece lectura reprezintă un act intelectual prin care ghidăm elevul, îi dezvoltăm acea „sete” de a citi, îi lărgim perspectivele orizontului cultural.

Lectura în gimnaziu are ca și scop formarea unui adult însetat de cunoaștere, cu o cultură literară comunicațională, care știe să aprecieze frumosul și lumea din jurul său, știe să relaționeze, știe să își exprime trăirile, sentimentele. Interesul pentru literatură poate trece barierele oferite de etapa școlară și poate continua în orice fază a existenței sale, deoarece reprezintă o modalitate de cultivare a competențelor de comunicare scrisă și verbală.

Voi menționa unele dintre aspectele esențiale ale lecturii: aspect cognitivul - prin lectură, elevii își îmbogățesc cunoștințele despre lume și realitate; aspectul educativ - lectura vizând valorile etice și estetice; aspectul formativ - lectura consolidează abilitățile de proces intelectual, dezvoltă limbajul, imaginația.

Renumitul psihopedagog francez, Gaston Mialaret notează în cartea sa că „lectura este o activitate de descifrare integrativă a unui text, de înțelegerea textului citit, de examinare și apreciere a calității unui text, prilej al unor acțiuni intelectuale cât mai eficiente (1981, p.110)”^[1]. În viziunea altor specialiști, „lectura este o supunere față de intențiile altuia; este o primă treaptă a gândirii și comunicării (Robert Scholes, 1985)”^[2].

Privită sub alte aspecte, lectura îndeplinește funcții multiple: a) de culturalizare, b) de învățare propriu-zisă (de instruire și autoinstruire) și c) de informare și documentare.

„Nu există niciun domeniu al cunoașterii și acțiunii omenești care să nu se materializeze în litera de aur a cărții”^[3]. Faguet afirma că „a ști să citești e o artă și există o artă de a citi”, iar „arta de a citi este arta de a gândi plus încă ceva.” Trebuie să gândești și să citești încet, pe îndelete, cu prudență, fără să te grăbești, făcându-ți mereu obiectii, atât ție, cât și autorului.”^[4]

Deși societatea este într-o dinamică schimbare, literatura, deși se află în concurență cu mijloacele moderne de informare și comunicare, televiziunea, radioul, internetul, rămâne una dintre cele mai eficiente metode de cunoaștere în epoca contemporană, modernă.

Lectura este un act personal, modelator care trebuie dezvoltat încă din perioada copilăriei, dezvoltând astfel, capacitatea de scrie corect, logic, de a se exprima, de a se dezvolta ca om în societate, de a conștientiza propriile alegeri, capacitatea de a expune opinii, de a corela ceea ce a citit cu realitatea. Pentru a facilita și a trezi interesul pentru deprinderea de a lectura, autorii inserează diverse imagini, tabele, schițe, desene, planuri, fotografii. Astfel, „ectura cărții își rezervă, pe mai departe, o importanță excepțională în viața omului modern, oferindu-i, pe tot parcursul existenței sale, o metodă esențială de cultivare continuă și de perfecționare profesională, de autodesăvârșire a propriei formații culturale și de specialitate.”^[5]

Concluzionând, putem afirma că noțiunile transmise prin intermediul textelor literare sunt evidențiate cuvinte care necesită descifrare, pentru că ele trebuie abordate, uneori, în sensul conotativ, autorul trăsându-și un asamblu de sentimente. Astfel, autorul recurge la capacitatea intuitivă a elevului-cititor, capacitate care se dezvoltă numai prin experiența unei lecturi individuale.

Lectura ne creează un univers de așteptare pe tot parcursul. Spre deosebire de alte resurse educaționale, literatura nu țineste un domeniu singular de specializare. Lumea cărților este constant stimuloare a imaginației elevului pentru că, în urma lecturii, în mintea lui se ivesc visuri, planuri, dorințe, care-l stimulează să caute, să afle, să învețe.

Bibliografie:

Cerghit, Ioan: Metode de învățământ, ediția a IV-a, revăzută și adăugită, Iași, Editura Polirom, 2006, Faguet Emile: Arta de a citi, Editura Albatros, București, 1973.

[1] apud Ioan Cerghit, *Metode de învățământ*, ediția a IV-a, revăzută și adăugită, Iași, Editura Polirom, 2006, p.174.

[2] *Ibidem*.

[3] *Ibidem*, p. 175

[4] Faguet Emile, *Arta de a citi*, Editura Albatros, București, 1973, p. 9

[5] *Ibidem*, p. 175.

Dragomir Simona-Carmen
e-mail: carmendragomir26@yahoo.com
Grădinița P.N., Gornea, Jud. Caraș-Severin

SATELIȚII ȘI ROLUL ACESTORA ÎN VIAȚA NOASTRĂ COTIDIANĂ

Rezumat: Omul, cel care prin gândirea și evoluția sa este capabil de a efectua o sumedenie de invenții, descoperiri în numele științei. Astăzi- despre sateliți - în genere, despre boom-ul dat prin existența / creerea lor. Dar oare este totul bine? Ce se va întâmpla cu mediul înconjurător? Căci acesta va face un pas înapo, de câte ori high-tech-ul va face unul înainte!

Cuvinte cheie: sateliți, pământ, atmosferă;

În primul rând, atmosfera constituie un strat protector ce permite viața pe Terra. Aceasta absoarbe cea mai mare parte a radiațiilor emise de Soare, protejându-ne astfel de razele sale dăunătoare. Gravitația o menține pe Terra, astfel că ea nu se poate dispersa în cosmos. Atmosfera este și un „scut” împotriva meteoriților din spațiu.

În al doilea rând, atmosfera participă în ciclul hidrologic, adică transportă apa din oceane spre uscat. Apoi, acționează ca un condensator al vaporilor formați sub acțiunea energiei solare.

În al treilea rând, atmosfera asigură viața plantelor și animalelor. Aceasta constituie o sursă de dioxid de carbon pentru procesul de fotosinteză al plantelor și de oxigen pentru procesul de respirație al organismelor. De asemenea, asigură azotul pentru bacteriile fixatoare de azot.

În concluzie atmosfera este foarte importantă, fără ea nu ar exista viață și nici resursele necesare acesteia. Apoi există sateliții naturali și artificiali. Sateliții artificiali au rolul:

- de a transmite semnale video, audio și telefonice fără a fi necesare cabluri
- de a furniza informații despre prognoza meteorologică (fotografii ale norilor, observarea ciclonilor care se formează etc.)
- de a furniza date privind planeta Pământ și de a cerceta alte corpuri cerești precum Soarele, Luna, alte planete, stele, comete, galaxii (exemplu: telescopul Hubble)

Sateliții au devenit o parte esențială a tehnologiei de astăzi, ei sunt folosiți în diverse scopuri, de la asigurarea legăturilor telefonice la mare distanță, la difuzarea directă a emisiunilor de televiziune și radio, obținere de informații geologice, meteorologice sau pentru diverse facilități. Orbita sateliților este diversificată. Alegerea uneia dintre ele depinde de serciul pe care trebuie să îl asigure satelitul sau de aria deservită.

Astfel, orbita poate fi joasă, la doar 160 km în timp ce alți sateliți orbitează la peste 32.000 km. Întrucât sateliții se rotesc în jurul Pământului, ei sunt atrași de forța gravitațională. Dacă nu ar avea o mișcare proprie, ar cădea înapoi, pe Pământ. Pentru orice orbită dată, există o viteză pentru care aceste două forte se echilibrează. Viteza care trebuie imprimată unui satelit pentru ca aceasta să intre pe orbită se obține pentru egalarea forței de greutate. Evident, cu cât orbita este mai joasă, atracția gravitațională este mai mare și satelitul trebuie să se rotească, în jurul Pământului mai repede, pentru a contrabalansa această atracție. La înălțimi mai mari, atracția gravitațională este mai mică și în consecință și viteza unghiulară trebuie să fie mai mică. Pentru o orbită foarte joasă, aflată la 160 km, este necesară o viteză în jurul a 21. 160 km/h și aceasta înseamnă că satelitul va înconjura Pământul în aproape 90 minute. La o altitudine de 36.000km este necesară, o viteză de aproape 11.265 kkm/h, dând o perioadă de rotație de 24 ore. Era spațială a început pe 4 octombrie 1957 o data cu lansarea primului satelit artificial, Sputnik 1. Micul satelit a rezistat doar 3 luni pe orbită și în cele din urmă, a ajuns să ardă în atmosfera Pământului. După acest pas istoric au fost plasați numeroși alți sateliți pe orbita Pământului, a Lunii sau a altor planete. Astăzi există aproximativ 1100 sateliți operaționali ce orbitează Pământul dintre care jumătate sunt lansați de Statele Unite ale Americii. Aproximativ 120 sateliți aparțin Rusiei și 116 aparțin Chinei. Aproximativ 470 se află pe orbita joasă a Pământului la doar câteva sute de kilometri altitudine, printre care și Stația Spațială Internațională, telescopul Hubble precum și alți sateliți de observare a Pământului.

Aproximativ 20% se află pe orbita medie a Pământului la o altitudine de 20.000 km și orbitează pe orbite eliptice dispuse deasupra polilor sau deasupra Ecuatorului. Aceștia sunt folosiți în general pentru sistemele de navigație (rețele GPS) și pentru comunicații. Dacă am vedea sateliții de pe Pământ, ar apărea ca niste puncte fixe pe cer. Datorită acestui lucru, sunt utili pentru telecomunicații, analiza meteo sau GPS.

Mai departe, avem sateliții geostaționari care sunt plasați pe orbite situate la o distanță fixă de 35.786 km ce se rotesc cu aceeași viteză și în același sens cu Pământul. Un astfel de satelit poate acoperi în orice moment 42,2% din suprafața planetei. Timpul în care un punct aflat pe Pământ are vizibilitate directă cu satelitul este de 24 de ore. Aceștia sunt utilizați pentru supraveghere militară sau meteorologică. Pe orbita Pământului se află 423 sateliți cu orbită geostaționară.

Însă pe lângă acești sateliți există mult mai multe obiecte create de om ce orbitează în jurul planetei. Potrivit Rețelei de Supraveghere a SUA, există peste 21.000 obiecte mai mari de 10 cm ce orbitează Pământul și este estimat că există peste 500.000 de obiecte între 1 și 10 cm. De aici de jos, de pe Pământ, spațiul arată curat, dar orbita Pământului este atât de poluată încât Stația Spațială Internațională trebuie adesea mutată pentru a evita impactul cu resturile ce orbitează Pământul. Multe dintre aceste obiecte au fost create datorită coliziunilor și ar putea pune în pericol viitoarele călătorii spațiale având atât de multe resturi ce orbitează planeta noastră cu o viteză de 29.000 km/oră.

Sateliții construiți de om nu orbitează doar planeta noastră. Astăzi, NASA “Lunar Reconnaissance Orbiter” și “Lunar Atmosphere and Dust Environment Explorer” orbitează Luna. Mai există un satelit ce orbitează planeta Mercur, unul ce studiază planeta Venus, 3 orbitând planeta Marte, iar Cassini a intrat pe orbita planetei Saturn în 2004.

Mai mult, câteva sonde spațiale se află pe traiectoria de a părăsi Sistemul Solar, sau Voyager care a ieșit din heliosferă în 2013 și a intrat în mediul interstelar.

Este uimitor câți sateliți au fost lansați în doar 60 de ani dar în același timp resturile rămase pe orbită sunt îngrijorătoare și pot avea consecințe dezastruoase, precum în dramtizarea din filmul Gravity. De unde și concluzia că orice evoluție, din orice domeniu ar fi ea, vine la bord cu o problemă majoră: POLUAREA.

Bibliografie;

www.google.ro.

Wikipedia

Scienția.ro

<http://www.green-bee.ro/noutati/sateliții-arificiali-parte-indispensabila-a-tehnologiei-de-azi-87> https://www.astronomy.ro/sateliții-artificiali-ai-pământului_698.html

Dragomir Simona-Carmen

e-mail: carmendragomir26@yahoo.com

Grădinița P.N., Gornea, Jud. Caraș-Severin

JOCURILE LOGICO-MATEMATICE ÎN GRĂDINIȚĂ

Rezumat: Este bine cunoscut faptul că jocul este activitatea principală, dominantă a copilului. Din taxonomia jocurilor, mă voi referi astăzi la cele logico-matematice, cât și la modul în care acestea influențează procesele gândirii și nu numai. Exemplificarea câtorva dintre ele.

Cuvinte cheie: joc, dezvoltare, clasificare, gândire,

Jocurile matematice și cele logice sunt structurate, astfel încât să dezvolte numeroase abilități și să aducă o contribuție semnificativă în dezvoltarea inteligenței.

Valorificând importanța acestora în activitățile educative, mai jos se regăsesc câteva din principalele avantaje ce punctează cum anume pot influența personalitatea celui mic.

-dezvoltă spiritul de echipă

-dezvoltă gândirea critică

-dezvoltă gândirea laterală

-ontribue semnificativ la implicarea copilului în activități. Cu ajutorul jocurilor, copiii sunt mult mai predispuși să urmărească cu atenție cumulumul de cunoștințe noi.

-dezvoltă ingeniozitatea, spiritul de observație și inventivitatea

Luând drept criteriu gradul de implicare a operațiilor logice în elementele de teoria mulțimilor, jocurile logice se clasifică astfel:

1. **Jocuri de descriere și caracterizare a mulțimilor și elementelor lor**, cu folosirea în caracterizare a principiului terțului exclus, contradicției și dublei negații:

- un element al unei mulțimi formate trebuie să aparțină sau unei mulțimi, sau complementarei sale (principiul terțului exclus);
- nici un element nu poate aparține simultan mulțimii și complementarei sale (principiul contradicției);
- complementara complementarei unei mulțimi este mulțimea însăși (principiul dublei negații).

2. **Jocuri de comparare** – evidențiază asemănările și deosebirile dintre elemente și corespund jocurilor de diferență din clasificarea clasică.

3. **Jocuri de orientare în tablou** – vizează familiarizarea copiilor cu operațiile logice cu mulțimi, prin clasificare și seriere într-o succesiune prestabilită.

4. **Jocuri cu cercuri** – presupun sprijinirea intuirii operațiilor cu mulțimi și a operațiilor logice ce decurg din acestea. Copiii intuiesc corect operația de complementare și, prin intermediul negației logice, caracterizează elementele din intersecția mulțimilor cu conjuncție logică și din reuniune prin disjuncție logică.

1. Constituirea de mulțimi pe baza unor caracteristici date și denumirea pieselor cu ajutorul conjuncțiilor de propoziții:

- **Jocul didactic “ Ce este și cum este această piesă? “**

Sarcini de învățare:

Copiii formează prin triere și grupare mulțimea discurilor. Se lucrează pe această mulțime introducându-se noi criterii de culoare, apoi de mărime și de grosime.

- Prin sarcina de lucru se va solicita copiilor descrierea pieselor astfel: “ Această piesă este un disc roșu, mare și subțire “.
- Ordinea în care sunt enumerate atributele nu este esențială iar atenția educatoarei se va îndrepta spre enumerarea în totalitate a atributelor, exprimarea corectă și precisă a acestora.
- Jocul continuă atâta timp cât este necesar pentru a se constata dacă fiecare copil posedă cunoștințele de bază legate de atributele pieselor.

2. Descrierea pieselor trusei Dienes cu ajutorul atributelor și negației logice; intuirea complementarei unei mulțimi și discriminarea atributelor pieselor cu ajutorul negațiilor:

- **Jocul didactic “ Cum este și cum nu este această piesă? “**

Sarcini de învățare:

1. Copilul alege o piesă și o caracterizează, precizându-i însușirile;

- Se așteaptă răspunsul: “ Piesa este roșie, mare, groasă și are forma de triunghi ”.

2. Se cere copilului să precizeze și ce însușiri nu are piesa aleasă, în comparație cu proprietățile celorlalte piese ale trusei;

- Se așteaptă răspunsul: “ Piesa nu este albastră, nu este galbenă, nu este subțire, nu este mică, nu este nici dreptunghi, nici disc, nici pătrat ”.
- Se pot accepta, la început, răspunsuri incomplete, dar acestea vor trebui completate de ceilalți copii.
- Treptat, în cadrul aceluiași joc, copiii vor fi conduși să facă unele deducții pentru a ușura răspunsul: “ Dacă piesa mea este roșie, înseamnă că nu este galbenă și nu e albastră; dacă este mare, cu siguranță nu este mică “.
- Prin repetarea exercițiului, copiii grupei pregătitoare vor înțelege că este mai ușor să enumere succesiv variabilele fiecărei piese: formă, culoare, mărime, grosime și să utilizeze negația pentru aceste însușiri pe care piesa nu le posedă.

3. Intuirea operației de complementare și determinarea atributelor unor piese cu ajutorul negației și a deducției logice:

- **Jocul didactic “ Te rog să-mi dai! “**

• Jocul se organizează în grupe de câte doi copii.

- Piesele trusei se împart în mod egal între cei doi copii, fără a urmări un anumit criteriu de selecție. Se pot folosi 24 de piese sau 12, în funcție de nivelul grupei.

Sarcini de învățare:

1. Unul dintre copii solicită celuilalt o piesă pe care el nu o are în mulțimea primită, determinând-o cu cele patru atribute.

- Dacă piesa a fost denumită corect și este corect identificată de colegul său, atunci el o primește; în caz contrar, nu primește nimic și este rândul celuilalt copil să solicite o piesă.

2. Aceeași sarcină o are și cel de-al doilea copil.

- Câștigător este cel care va avea, la un moment dat, cele mai multe piese.

În urma unei bune activități de orientare în sarcină, condusă de educatoare, copilul observă și identifică toate atributele pieselor cu care lucrează și, treptat, optimizează procedeul de căutare și înțelege că nu poate descoperi piesele ce îi lipsesc, decât dacă organizează mulțimea pieselor în două grupe formate după criteriul mărimii.

Exemplu: pentru fiecare mărime copilul trebuie să aibă piese cu cele patru forme (disc, triunghi, pătrat, dreptunghi) și cele trei culori (roșu, galben, albastru) și poate forma perechi între piesele cu același atribut de culoare sau formă, dar de mărimi diferite. În acest fel, copilul va descoperi cu ușurință piesa care îi lipsește (vor rămâne piese fără pereche) și va ști ce piesă trebuie să ceară partenerului. Piesa va putea fi acum ușor de caracterizat cu ajutorul conjuncției și a negației logice.

Negația unui singur atribut:

- **Jocul didactic “ Trenul cu o diferență “**

Sarcina de învățare:

Fiecare copil trebuie să pună o piesă care să se diferențieze de cea anterioară printr-un singur atribut.

Jocul se poate începe cu orice piesă, aceasta fiind “locomotiva”, iar piesele următoare “vagoanele”. Dacă, de exemplu, s-a pus un pătrat mare, gros, albastru, se poate continua cu orice piesă care nu e pătrat sau nu e mare, sau nu e gros sau albastru. În acest fel, piesa cu care se continuă trenul are negat un singur atribut.

Prin acest joc, se pot exersa deprinderile de caracterizare a pieselor dobândite în jocul “ Cum este și cum nu este această piesă? “.

Bibliografie:

1. Dăscălescu L., Giugiuman A., Lupu G., *Jocul didactic matematic, rolul în activitățile formative*, Revista Învățământul preșcolar nr. 2-3/1991
2. Dima Silvia, Păclea D., Țarcă E., *Jocuri logico - matematice pentru preșcolari și școlari mici*, Editată de Revista Învățământul preșcolar, București, 1998

Dragomir Simona-Carmen
 e-mail: carmendragomir26@yahoo.com
 Grădinița P.N., Gornea, Jud. Caraș-Severin

IERI O TABLĂ ȘI O CRETĂ, AZI . . . O APLICAȚIE GOOGLE

Rezumat: Scopul acestui articol acela de a ne reaminti cu nostalgie și respect de profesorii de odinioară care cu simplitate și multă dăruire educau copiii. Astăzi, cu toate mijloacele didactice, reușim?

Cuvinte cheie: tablă, cretă, aplicație Google, jamboard

MOTTO

„Doar produsele de calitate îndoielnică au nevoie de reclamă“

(din popor)

Nu știu alții cum sunt dar eu când mă gândesc la vremurile copilăriei mele devin ușor nostalgică. Îmi amintesc, cu drag de acei învățători asemeni d-lui Trandafir, care era un o persoană foarte înțeleaptă. Le spunea copiilor povești, rugăciuni și mici istorioare despre eroii țării românești. Le spunea cu multă iubire și dragoste față de ei și de învățatură. O tablă și o cretă, pe atunci, făceau minuni! Astăzi lucrurile s-au schimbat cu toate smartwatch-urile, smartphone-urile, pe scurt cu toate gadgeturile, nu reușim să aducem în fața copiilor acea simplitate, onestitate, empatie, dragoste, candoare, dăruire, prietenie, umanitate pe care o aduceau învățătorii asemeni d-lui Trandafir. Unde mai pui că nu aveam sute de hârtoage din care să rezulte studiile emerite sau diplome obținute, cine mai știe cum. Știau să fie *oameni* cu frica lui Dumnezeu. În acele vremuri, *oamenii* se îngrijeau mai mult de partea spirituală, nu ca astăzi, când *imaginea* contează și hainele *de firmă*, de aici *motto-ul* de la începutul lucrării „Doar produsele de calitate îndoielnică au nevoie de reclamă“ Cu toate acestea, am avut onoarea să proferez și să întâlnesc dascăli de la cere am și voi avea mereu de învățat ceva. Tot respectul! Dar să lăsăm nostalgia și să revenim cu picioarele pe pământ. Astăzi îmi propun să prezint într-un mod facil (sper eu), modul de utilizare a unei aplicații Google.

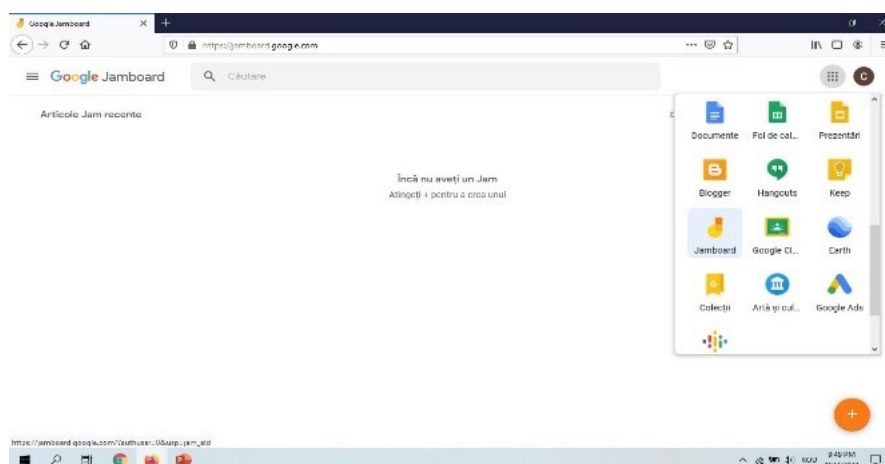
DESPRE GOOGLE JAMBOARD ȘI CUM SE FOLOSEȘTE

Jamboard este o tablă digitală a Google Suite pe care o poate folosi toată lumea, oriunde, oricând atât de către întreprinderi, corporații cât și în școli, atunci când se lucrează online, live cu elevii. Aplicația poate fi utilizată atât în Google Meet cât și în Zoom. Accesarea ei se poate face de pe orice suport electronic (telefon, tabletă etc) cu conexiune la internet.

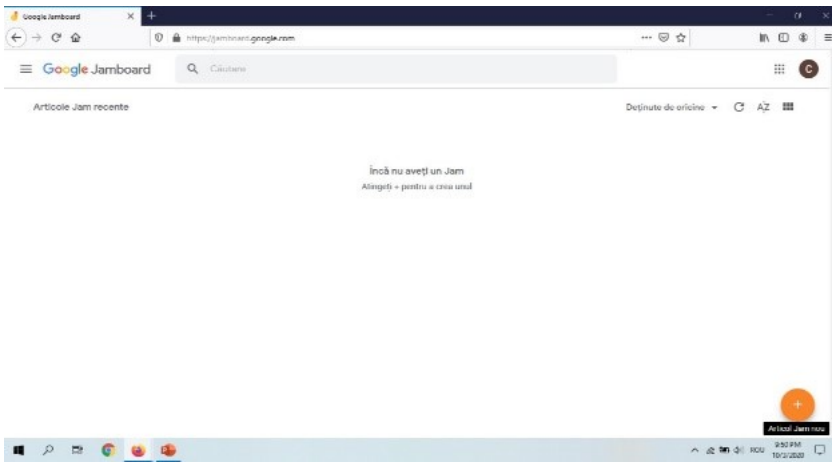
Copiii pot vedea ce scriem pe Jamboard la un simplu share screen, iar aplicația este foarte ușor de utilizat și atractivă.

CUM ACCESĂM APLICAȚIA JAMBOARD ?

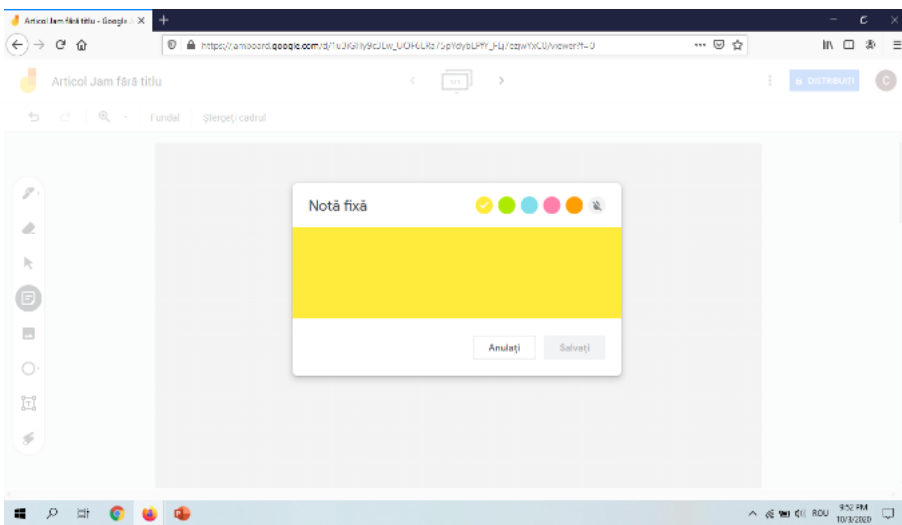
Simplu! Pentru început ne logăm la contul Google, de la cele *nouă punctulețe* - acolo se pot vedea toate aplicațiile Google. Derulăm până unde vom vedea că scrie Jamboard. (fig.1).

CUM CREEM O TABLĂ NOUĂ?

Apăsăm pe senul „+“, care se află în dreapta, jos (fig.2).

O dată creată tabla, nu ne mai rămâne decât să accesăm meniul cu butoane, pentru a descoperi fiecare ce funcție are. Astfel vom afla cum putem adăuga pagini, cum putem schimba background-ul, cum scriem, ștergem, adăugăm notițe colorate, imagini din Drive, cum o downloadăm ca PDF, sau cum o redenumim, cum să o salvăm ca pe o imagine, să facem o copie ș.a.m.d. (fig.3).

CUM TRIMITEM TEMA COPIILOR?

De la butonul „Distribuți” sau „Share”, putem distribui sau redenumi tema iar, de la semnul cu „creionș” putem seta dacă dorim ca elevii să scrie sau nu, pe tablă. După ce am trecut adresele de e-mail, ale copiilor, tema se poate trimite.

Nicușor Bondar,
e-mail: nicusor_bondar@yahoo.com;
Liceul „Mihail Sadoveanu”, Borca, jud. Neamț

Importanța softurilor educaționale în învățământul contemporan

Rezumat: Scopul acestui articol este de a realiza o scurtă introducere în ceea ce înseamnă softurile educaționale pentru învățământul contemporan. Considerăm că educația modernă nu este posibilă în absența instrumentelor digitale pe care evoluția tehnologică ni le pune la dispoziție, deoarece emanciparea societății ne impune să ne adaptăm noilor realități tehnologice ale secolului în care trăim, ne cere să le înțelegem și să le integrăm vieții noastre de zi cu zi.

Cuvinte cheie: școală, soft educațional, elevi, profesori, evoluție;

Introducere

Potrivit mai multor definiții, softul educațional „este un program informatic complex, special conceput pentru a fi utilizat în procesul didactic. Soft educațional poate fi considerat și forma electronică a unui manual, dar nu sub forma unui simplu document de forma *.doc sau *.pdf, ci cu o interfață care să permită o modalitate de lucru interactivă (bazată pe meniuri, butoane ș.a.).

Un soft educațional performant trebuie să atragă prin calitatea prezentării, să asigure necesarul de informații pentru o anumită temă, să asigure interacțiunea dintre calculator și elev sau calculator și profesor, să se poată adapta în funcție de caracteristicile utilizatorului (de exemplu, programe care să prezinte mai multe niveluri de dificultate, trecerea la un nivel superior presupunând parcurgerea nivelurilor anterioare).”

Este evident că odată cu evoluția tehnologică a societății, Școala modernă trebuie să promoveze învățarea eficientă, să-și îndrepte atenția asupra factorilor care influențează motivația elevului către învățare, să-l situeze în centrul activității de învățare și de formare.

Utilitatea softurilor educaționale la clasă

Folosirea calculatorului reprezintă o strategie de concepere a instruirii și învățării ce prezintă importante valențe formative și informative. Calculatorul simulează procese și fenomene complexe pe care nici un alt mijloc didactic nu le poate pune atât de bine în evidență. Astfel, prin intermediul lui, se oferă elevilor modelări, justificări și ilustrări ale proceselor și conceptelor abstracte, ilustrări ale proceselor și fenomenelor neobservate sau greu observabile din diferite motive, așezarea corpurilor în spațiu, măsurători, ilustrarea problemelor.

În acest context, softurile educaționale interactive asigură:

- organizarea informației conform cerințelor programei;
- provocarea cognitivă a elevului prin secvențe didactice și întrebări care vizează depistarea unor lacune, probleme, situații – problemă;
- rezolvarea sarcinilor didactice prezentate anterior prin reactivarea sau dobândirea informațiilor necesare de la nivelul resurselor tehnologice activate de / prin calculator;
- asigurarea (auto)evaluării rezultatelor elevului prin medierea resurselor autoreglatorii existente la nivelul calculatorului;
- realizarea unei sinteze recapitulative după parcurgerea unei teme, lecții, grupuri de lecții, subcapitole, capitole, discipline școlare;
- asigurarea unor exerciții suplimentare de stimulare a creativității elevului.

Totodată, softurile educaționale eficientizează procesul învățării prin:

- interactivitate - elevul interacționează în mod activ cu programul primind feedback în timp real pentru acțiunile sale;
- diversitate - mijloacele de prezentare a informației sunt foarte variate: elevul poate să aleagă răspunsul corect din mai multe variante posibile, să repete experimente, să mute diverse obiecte pe ecran sau să urmărească animații și prezentări multimedia;
- difuzare eficientă a unor informații esențiale solicitate de participanții la actul didactic;
- sistematizare rapidă a unui volum mare de informații;
- accesibilitate - toate informațiile pot fi studiate și ulterior pentru consolidarea și aprofundarea cunoștințelor;

De asemenea, introducerea în lecție a softurilor educaționale aduce o serie de beneficii pentru elevi:

- Optimizează instruirea – informația este primită prin intermediul mai multor canale: video, audio, text;
- Facilitează înțelegerea proceselor complexe prin vizualizarea informațiilor, mecanismelor de funcționare al diferitelor procese;
- Individualizează învățarea adaptând-o la ritmul fiecărui elev prin „asistență pedagogică” imediată, realizată / realizabilă de / prin calculator;
- Sunt atractive și ușor de utilizat;

Pentru cadrul didactic, softurile educaționale asigură:

- Creșterea calității și eficienței demersului didactic prin stimularea capacităților profesorului de a deveni îndrumător, animator, evaluator, formator preocupat de cultivarea unor atitudini superioare;
- Participare activă a elevului;
- Feedback rapid;
- Posibilitatea de a demonstra fenomene greu de experimentat cu ajutorul materialelor didactice tradiționale;

Avantajele utilizării softurilor educaționale sunt multiple și aduc după sine schimbări în plan personal, profesional și social pentru toate categoriile implicate în proces, folosite eficient preiau o mare parte din munca de rutină, care consumă mult timp și energie. Este dificil de realizat o ierarhizare a acestor avantaje, dar încercăm să prezentăm succint câteva dintre ele.

Pentru elevii cu deficiențe, aceste aplicații permit o inserție mai rapidă în societate, în procesul educațional prin posibilitatea de a alege strategii adecvate particularităților fiecărui individ, menite să ducă la rezolvarea diverselor aplicații.

De asemenea profesorul are posibilitatea de a reproiecta activitatea în funcție de secvența anterioară, prin prisma feedback-ului permanent primit și prin aprecierea imediată a răspunsurilor elevilor.

Utilizând astfel de metode, se vor consolida abilitățile de investigare științifică, noțiunile învățate își vor găsi utilitatea, imediată sau ulterioară și motivarea elevilor în procesul de învățare va crește. Pentru fiecare se dezvoltă capacitatea de autodepășire și de competitivitate, se vor forma deprinderi practice, deprinderi de prelucrare rapidă a datelor, de efectuare a calculelor, de afișare a rezultatelor, de realizare de grafice, de tabele, de realizare de desene utile în rezolvarea problemelor de geometrie plană și geometrie în spațiu.

Utilizarea acestor metode conduce la dezvoltarea gândirii, astfel încât, pornind de la o modalitate generală de rezolvare a unei probleme, elevul își găsește singur răspunsul pentru un caz particular sau invers.

Toate acestea ajută la stimularea gândirii logice, a imaginației, a capacității de învățare inovatoare, adaptabilă la condiții de schimbare socială rapidă, a unui stil de muncă independent.

Concluzii

Pentru tinerii care se află la vârsta școlii, dar nu numai pentru ei, tehnicile e-learning reprezintă un domeniu captivant și constituie o alternativă provocatoare. Noutatea și ineditul pe care le presupune această formulă de învățare lasă spațiu larg imaginației, dar cere totodată și abilități particulare și un alt gen de abordare. În educația actuală, tehnologia are un rol deosebit de important, impunându-se realizarea unor softuri educaționale care să ușureze procesul de învățare.

Introducerea calculatorului în școală și valorificarea lui în instrucție și autoinstrucție a devenit, în ultimii ani, o preocupare constantă a practicienilor și a teoreticienilor. Aceasta este o consecință firească a dezvoltării tehnologiei informaționale și a transformării calculatorului într-un instrument de lucru de mare utilitate în cele mai diverse sectoare de activitate.

În instituțiile de învățământ de toate gradele, studiile științifice cu subiecți de diferite vârste și la diferite discipline de studiu, au demonstrat valențele psihopedagogice ale instruirii asistate pe calculator, valorificabile atât în instruire cât și în autoinstruire.

Formarea competențelor descrise în programa școlară nu este posibilă doar prin utilizarea unor strategii clasice de predare-învățare-evaluare. Instruirea diferențiată individuală, pe grupe de nivel, cu ajutorul softului educațional, realizat de către educatoarele, poate fi o alternativă de succes.

Introducerea softurilor educaționale în școală nu trebuie să constituie un scop în sine, ci o modalitate de creștere a calității, a eficienței învățării și predării. Folosirea acestora reprezintă o nouă strategie de lucru a educatoarei și a copiilor, un nou mod de concepere a instruirii și învățării, care

îmbogățește sistemul activităților didactice pe care aceștia le desfășoară și prezintă importante valențe formative și informative.

Bibliografie:

Adăscăliței A., Instruirea asistată de calculator, Editura Polirom, Iași, 2007;

Claudia Radu, Flavia Negrea, Softul educațional, un instrument de învățare interactivă, lucrare susținută în cadrul Conferinței Internaționale: NEW TECHNOLOGIES IN EDUCATION AND RESEARCH, 2010;

Erculescu Laura, Baicu Elena Izabel, Avantajele utilizării softurilor educaționale în predarea matematicii, în revista online New Projects

<https://preparandia.moodle.ro/index.php/liceal7/item/469-softul-educational>

GRIGORE MĂDĂLINA GABRIELA

e-mail – madalinagrigure10@yahoo.com

G.P.P. NR.5, ORAȘUL MIZIL, JUD. Prahova

CEI ȘAPTE ANI DE ACASĂ

Rezumat: *O bună educație cere ca educatorul să inspire elevului stima și respect, și nu se poate ajunge la aceasta prin nimicirea individualității elevilor și prin asuprirea stimei de sine. Educația este cea mai puternică armă pe care voi o pot folosi pentru a schimba lumea.*

Cuvinte cheie: educație, etichetă, respect, școală;

Motto: „Totul plecă de la cei șapte ani de acasă...”

Politețea este „ceva” care se învață. Și se învață ușor.

Primele reguli de politețe le învățăm de la părinți și bunici. Apoi, învățăm de la doamna educatoare, de la doamna învățătoare și ulterior de la toți profesorii care vor urma. Toți acești oameni din jurul nostru ne dau sfaturi. Și ne dau sfaturi zilnic:

- „Spune *Bună ziua* când te întâlnești cu cineva cunoscut! “ spune mama;
- „ Pune-ți batista la gură când strănuți!” – spune tata;
- „ Nu vorbi cu gura plină!” – spune bunica;
- Spune te rog când ceri ceva!” – spune doamna educatoare, și multe, multe alte sfaturi.

Este foarte bine că oferim atât de multe sfaturi. Copiii , de cele mai multe ori țin cont de ele.Dar se întâmplă să mai și greșescă, nu-i așa? Când greșesc, nu sunt tocmai bucuroși pentru că, întotdeauna cineva are grijă să le facă observație și nu le place deloc. Aceasta este o problemă pentru ei. Din fericire, problema are o soluție: POLITEȚEA.

Dacă sunt politicoși cu toată lumea, în tot cursul zilei, scapă de observații. Ba mai mult, vor fi apreciați și laudați.Cealalți vor fi, la rândul lor, politicoși ca ei.Viața lor de zi cu zi va fi mai bună, mai armonioasă și chiar mai veselă. Așadar, merită să se străduiască să fie mai politicoși.Când copiii greșesc nu trebuie să se sperie ci trebuie să caute să se corecteze.Când nu știi cum trebuie săse comporte într-o situație, ei trebuie să-i întrebe pe cei mai mari, fără să le fie frică sau rușine.Pentru că să ne reamintim, politețea se învață.

A avea „cei șapte ani de acasă” înseamnă a ne comporta respectuos și cu bună- cuviință în tot cursul zilei, în orice situație, cu toată lumea; cu părinții, cu profesorii, cu colegii, cu prietenii, cu vecinii etc.

Să pornim de la simplul *salut* .

Salutul este primul semn al politeții. Să ne ferim să ne spună cineva, vreodată, „Bună ziua, căciulă, că stăpânul n- are gură!”

Pe cine salutăm ?

-Salutăm orice persoană cunoscută, indiferent de locul în care o întâlnim, fie pe stradă, la magazine sau la piață.

-Salutăm întotdeauna la intrarea sau ieșirea din lift ,în compartimentele de tren sau magazinele mici.

Cine saluta primul ?

-Băieții saluta primii fetele, bărbaiții saluta primii femeile, copiii și persoanele mai tinere saluta persoanele mai în vârstă.

-Când intrăm într-o încăpere, îi salutăm pe cei aflați deja acolo.

-Întotdeauna saluta cel care merge pe cel care stă pe loc.

Dar..nu trebuie să ne sfîm să salutăm primii, chiar dacă regula cere să fim salutați. A saluta este o dovadă de politețe. A aștepta să fii Salutat este o dovadă de impolitețe.

Așadar nu trebuie să ne sfîm să salutăm primii, chiar dacă regula cere să fim salutați. A saluta este o dovadă de politețe, A aștepta să fii salutat dovedește impolitețe.

Deci, nu vă zgârciți să salutați și neapărat insoțiți-I de un zâmbet.

Ce facem pentru a fi punctuali? Bună întrebare.

Punctualitatea este foarte important atât pentru noi, cât și pentru cei din jurul nostru. A fi punctual este o dovadă de bună- creștere și de educație.Dar nu doar atât! A fi punctual înseamnă și a-I respecta pe cei din jurul nostru.

Este posibil ca din diferite motive, să nu reușim să fim punctuali întotdeauna și atunci primul lucru pe care îl spunem, după ce salutăm, este; „ Vă rog să mă scuzați că am întârziat.” Dacă suntem întrebați de ce am întârziat, vom da o explicație scurtă, clară și care să corespundă adevărului, În nici un caz nu vom inventa o poveste spectaculoasă drept scuză, ne-am pune într-o situație jenantă.

Suntem punctuali, salutăm, dar oare cum vorbim? Ce vorbim? Când vorbim?

-Vorbim pe un ton moderat, formulând clar cuvintele, propozițiile.

-Vorbim privind în ochii celui căruia ne adresăm, fără a face gesturi teatrale.

-Vorbim doar despre lucruri pe care le cunoaștem. Nu ne dăm cu părerea despre ceva necunoscut.

-Nu întrerupem o persoană care vorbește. Așteptăm să termine ce are de spus și numai după aceea vorbim.

-Când un coleg, un prieten, cineva din familie este necăjit, abătut sau trist, trebuie sa-i fim alături și sa-i vorbim.

În orice situație trebuie să avem grijă cât vorbim.

-Să nu vorbim prea mult. Chiar dacă credem că spunem lucruri interesante, dacă vorbim prea mult, putem fi plictisitori pentru cei din jur.

-Să nu fim pre zgârciți la vorbă. Nu răspundem în doi peri, doar cu „Da” sau „Nu” și nici nu-i lăsăm pe ceilalți să se roage de noi pentru a vorbi.

Pentru a vorbi corect, frumos, fluent, pentru a nu ne face de răs, pentru a putea transmite celorlalți exact ce vrem, există o singură cale, și anume:

-Să învățăm nu bine, ci foarte bine limba română. Orice greșeală de ortografie, de exprimare este gravă.

-Să citim cât mai multe cărți, Numai prin lectură, vom învăța cuvinte și expresii noi, sensuri noi pentru cuvintele ce le cunoaștem deja. Mai mult decât atât, lectura este principala cale prin care ne îmbogățim cultura, Cu cât cultura noastră este mai temeinică, cu atât vom putea să găsim mai ușor subiecte de discuții cu cei din jur, vom vorbi mai frumos și mai interesant.

Alte câteva reguli

Buna-cuviință cere ca, atunci când suntem în public (când sunt și alte persoane de față) ;

-să nu ne „trosnim” degetele mâinilor;

-să nu introducem degetul în gură, în ureche, în nas;

-să nu ne întindem de parcă atunci ne-am fi dat jos din pat;

-să nu indicăm o persoană, arătând-o cu degetul;

-să n ținem mâna (mâinile) în șold, când vorbim cu cineva.

Bibliografie:

- Moisin, Anton- Părinți și copii, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2005
- Boroș, Maximilian- Profesorul și elevii, Editura Gutinul, Colecția de pedagogie, București, 2014

Diaconița Simona Ionela
e-mail: simonaionela@gmail.com
Grădinița PP „Așchiuță”, Suceava

Contribuția educației nonformale la dezvoltarea armonioasă a preșcolarului

Rezumat: Prin acest articol ne propunem să demonstrăm importanța avută de educația nonformală în dezvoltarea psiho-emoțională a preșcolarului și felul în care acest gen de activități didactice se pliază pe profilul psihologic al acestora. Scopul acestei lucrări este de a convinge cititorii de beneficiile educației nonformale în învățământul preșcolar și de a arăta că o astfel de abordare pedagogică este benefică pentru întreg procesul educațional.

Cuvinte cheie: școală, elevi, nonformal, preșcolari, grădiniță;

Pedagogul american Bruner (1970) consideră că „oricărui copil, la orice stadiu de dezvoltare i se poate preda cu succes, într-o formă intelectuală adecvată, orice temă”, dacă se folosesc metode și procedee adecvate stadiului respectiv de dezvoltare, dacă materia este prezentată „într-o formă mai simplă, astfel încât copilul să poată progresa cu mai multă ușurință și mai temeinic spre o deplină stăpânire a cunoștințelor”.

Educația nonformală își are rolul și locul bine stabilit în formarea personalității copiilor. Acest tip de educație urmărește identificarea și cultivarea corespondenței optime dintre aptitudini, talente, cultivarea unui stil de viață civilizată, precum și stimularea comportamentului creativ în diferite domenii. Începând de la cea mai fragedă vârstă, copiii acumulează o serie de cunoștințe punându-i în contact direct cu obiectele și fenomenele din natură.

Activitățile de acest gen au o deosebită influență formativă, au la bază toate formele de acțiuni turistice: vizite, plimbări, excursii. În cadrul activităților organizate în mijlocul naturii, al vieții sociale, copiii se confruntă cu realitatea și percep activ, prin acțiuni directe obiectele, fenomenele, anumite locuri istorice. De-a lungul celor patru ani de grădiniță, grupa Bobociei a făcut nenumărate vizite, plimbări, printre acestea se numără vizitele la piață, la florărie, la brutărie, în parc și la sala de spectacole a orașului. Fiecare dintre aceste vizite a însemnat o modalitate nonformală de a învăța ceva nou despre legume, fructe, flori, meserii, culori și multe alte lucruri ce le pot îmbogăți cultura generală a copiilor dar și trezi interesul față de un anumit domeniu. Fiecare dintre aceste vizite a avut loc în cadrul unui proiect tematic cum ar fi: *Bogățiile toamnei, Aș vrea să fiu...* Vizitele la sala de spectacole a orașului au fost fructificate prin vizionarea de piese de teatru pentru copii. Acestea au fost un prilej nemaipomenit pentru cei mici de a realiza că personaje din cărțile de basme pot prinde viață cu multă muncă și dăruire din partea actorilor.

Pe lângă toate acestea, preșcolarii au experimentat o modalitate nouă de a acumula cunoștințe: excursia. Aceasta contribuie la îmbogățirea cunoștințelor copiilor despre frumusețile țării, la educarea dragostei, respectului pentru frumosul din natură, artă, cultură. Prin excursii, copiii cunosc locul în care au trăit, muncit și luptat înaintașii lor, învățând astfel să-și iubească țara, cu trecutul și prezentul ei.

Copiii pot cunoaște realizările oamenilor, locurile unde s-au născut, au trăit și au creat opere de artă scriitori și artiști. Excursia este cea care îl reconfortează pe copil, îi prilejuiește însușirea unei experiențe sociale importante, dar și îmbogățirea orizontului cultural științific. Excursia reprezintă finalitatea unei activități îndelungate de pregătire a copiilor, îi ajută să înțeleagă excursiile nu numai din perspectiva evadării din atmosfera de muncă de zi cu zi ci și ca un act de ridicare a nivelului cultural. Și pentru că suntem doar la nivelul preșcolar, excursia noastră s-a rezumat la doar câteva obiective.

Primul dintre ele a fost planetariul din cadrul Universtității „Ștefan cel Mare”, Suceava. Aici copiii au învățat lucruri noi despre soare, stele și planete. În cadrul educației formale, preșcolarii au acumulat doar cunoștințele minime legate de acest subiect. Dar prin intermediul acestei vizite și-au însușit mult mai multe informații și au elucidat multe „mistere” la care nu găseau un răspuns destul de clar pentru nivelul lor de cunoștințe.

Excursia a continuat pe un tărâm de basm. Humuleștii lui Creangă i-au fascinat pe cei mici prin toată splendoarea lor. Fiecare personaj, fiecare obiect și fiecare colțisor au adus aminte de câte ceva citit de „doamna”. Creangă ne-a călăuzit pașii spre cunoștințe noi în cadrul activităților formale iar vizita la casa memorială a fost un minunat prilej de a le consolida și a avea o imagine de ansamblu dincolo de paginile unei cărți.

Cel din urmă obiectiv vizitat a fost Cetatea Neamț. Despre aceasta preșcolarii nu aveau foarte multe cunoștințe dar, prin intermediul ghidului, au aflat informații noi despre

cel ce a fost un mare domnitor al neamului și al cărui nume îl poartă cu mândrie unitatea noastră: Ștefan cel Mare și Sfânt.

Activitățile din cadrul educației nonformale mai sus enumerate și analizate sunt apreciate atât de către copii, cât și de factorii educaționali în măsura în care :

- valorifică și dezvoltă interesele și aptitudinile copiilor;
- organizează într-o manieră plăcută și relaxantă timpul liber al copiilor, contribuind la optimizarea procesului de învățământ ;
- formele de organizare sunt din cele mai ingenioase, cu caracter recreativ ;
- copiii au teren liber pentru a-și manifesta în voce spiritul de inițiativă;
- participarea este liber consimțită, necondiționată, constituind un suport puternic pentru o activitate susținută;
- au un efect pozitiv pentru munca desfășurată în grup;
- sunt caracterizate de optimism și umor;
- creează un sentiment de siguranță și încredere tuturor participanților;
- urmăresc lărgirea și adâncirea influențelor exercitate în procesul de învățământ;
- contribuie la dezvoltarea armonioasă a copiilor.

Educația nonformală e o componentă educațională valoroasă și eficientă căreia orice cadru didactic trebuie să-i acorde atenție, adoptând el, în primul rând, o atitudine creatoare, atât în modul de realizare al activității, cât și în relațiile cu copii, asigurând astfel o atmosferă relaxantă care să permită stimularea creativă a acestora. Diversitatea activităților oferite crește interesul copiilor pentru învățare.

Bibliografie:

Colceriu Laura, *Psihopedagogia învățământului preșcolar*, Sinteză de materiale, 2008;

Costea Octavia, *Educația nonformală și informală. Relații și perspective în școala românească*, Editura Didactică și Pedagogică, 2009;

Georgeta Rafila Jurcan, *The relation between the formal, informal and non-formal education*, Articol

Diaconița Simona Ionela
e-mail: simonaionela@gmail.com
Grădinița PP „Așchiuță”, Suceava

ABORDĂRI INTER SI TRANSDISCIPLINARE ALE ÎNVĂȚĂRII

Rezumat: *Proiectarea inter sau transdisciplinară nu va conduce la „desființarea” disciplinelor școlare, acestea vor continua să existe în planurile de învățământ dar, „permeabilizate” și interconectate*

Cuvinte cheie: *învățământ, interdisciplinar, transdisciplinar, abordare integrată, complexitate, pluridisciplinaritate*

Motto

“Cel mai puternic argument pentru interdisciplinaritate este chiar faptul că viața nu este împărțită pe discipline” J. Moffett

Societatea în care trăim și în care vor trăi copiii pe care îi pregătim are nevoie de oameni care să gândească interdisciplinar, care să treacă cu ușurință de la un domeniu la altul și care să-și îndeplinească cu succes rolurile sociale pentru care sunt pregătiți.

Un **învățământ interdisciplinar** poate să-i ajute pe copii să dobândească o privire de ansamblu asupra vieții și universului, să asimileze mai temeinic valorile fundamentale și să distingă mai ușor scopurile de mijloace. Conexiunile **interdisciplinare** nu sunt univoce, în sensul că fluxul de informații, are o singură direcție spre o anumită activitate; comunicarea se desfășoară în ambele direcții, de la un tip de activitate la altul și invers. **Abordarea interdisciplinară** pornește de la ideea că nici o disciplină de învățământ nu constituie un domeniu închis, ci se pot stabili **legături între discipline**. **Interdisciplinaritatea** apare ca necesitate a depășirii limitelor creatoare de cunoaștere, care a pus granițe artificiale între diferite domenii ale ei. Argumentul care pledează pentru interdisciplinaritate constă în aceea că oferă o imagine integrată a lucrurilor care sunt analizate separat.

Actuala **programă școlară** a fost elaborată din perspectiva trecerii de la modelul de proiectare curriculară centrat pe obiective la modelul centrat pe competențe.

Competențele cheie sunt definite ca fiind ansambluri de cunoștințe, deprinderi și atitudini care trebuie dobândite, respectiv formate elevilor în cadrul acestui proces și de care fiecare elev are nevoie pentru împlinirea și dezvoltarea personală, pentru cetățenia activă, pentru incluziune socială și pentru angajare pe piața muncii. Structurarea acestor competențe cheie vizează atât unele domenii științifice, precum și aspecte interdisciplinare și transdisciplinare, realizabile prin efortul mai multor arii curriculare. Astfel, interdisciplinaritatea, în condițiile actuale ale desfășurării procesului de învățământ, se impune ca o direcție principală a "renovării" activității profesorilor, atât în ceea ce privește conținutul lecțiilor, cât și metodele și strategiile de lucru.

Avantajele interdisciplinarității sunt:

- permite elevului să acumuleze informații despre obiecte procese, fenomene care vor fi aprofundate în anii următori ai școlarității
- clarifică mai bine o temă făcând apel la mai multe discipline
- creează ocazii de a corela limbajele disciplinelor școlare;
- permite aplicarea cunoștințelor în diferite domenii;
- constituie o abordare economică din punct de vedere al raportului dintre cantitatea de cunoștințe și volumul de învățare.

Predarea interdisciplinară pune accentul simultan pe aspectele multiple ale dezvoltării copilului: intelectuală, emoțională, socială, fizică și estetică. Interdisciplinaritatea asigură formarea sistematică și progresivă a unei culturi comunicative necesară elevului în învățare, pentru interrelaționarea cu semenii, pentru parcurgerea cu succes a

treptelor următoare în învățare, pentru învățarea permanentă. „Elevul viitorului va fi un explorator” – spune Marshall McLuhan. Pentru aceasta el trebuie să fie conștientizat de importanța învățării prin cercetare, prin descoperire, de importanța realizării conexiunilor între diferitele discipline. Obiectivul fundamental al oricărui **sistem educațional** este formarea la **levi** a culturii generale. Organizarea unilaterală a informației într-un sistem rigid este însă total nepotrivită cu această intenție. Aportul fiecărei discipline nu trebuie să se constituie în ceea ce este specific disciplinelor, ci prin ceea ce au acestea în comun, elemente transferabile, elemente care asigură caracterul general. În acest fel, prin educația, în care curriculumul depășește barierele unei singure discipline, se vor forma competențele specifice, dar și transferabile, necesare dezvoltării personale a elevului (competența de a învăța să învețe, competențe sociale, metodologice). Pe baza unei astfel de educații deschise și flexibile se poate realiza specializarea profundă prin formarea unor competențe generale durabile în timp.

Abordarea integrată, specifică **transdisciplinarității**, este centrată pe lumea reală, pe aspectele relevante ale vieții cotidiene, prezentate așa cum afectează și influențează ele viața noastră. **Abordarea transdisciplinara** oferă elevilor cadrul formal adecvat pentru organizarea cunoștințelor, este adecvată pentru toate nivelurile de abilitate intelectuală ori stil de învățare, este în totalitate participativă, centrată pe elev, bazată pe experiențe anterioare, necesită utilizarea oricărui **stil activ** de predare, prezintă un înalt grad de **complexitate**, atât în ce privește conținutul, cât și metodologia de abordare, este mult mai ieftină decât predarea – învățarea bazată pe manuale școlare, este permanent rafinată, actualizată, ca urmare a feed back-ului utilizatorului de educație.

Concluzia este că, proiectarea inter sau transdisciplinară nu a condus și probabil nici nu va conduce la „desființarea” disciplinelor; acestea vor continua să existe în planurile de învățământ dar, „permeabilizate” și interconectate. Organizarea învățării pe criteriul disciplinelor formale clasice devine insuficientă într-o lume dinamică și complexă, caracterizată de explozia informațională și de dezvoltarea fără precedent a tehnologiilor. O învățare dincolo de discipline, de rigiditatea canoanelor academice tradiționale poate fi mai profitabilă din perspectiva nevoilor omului contemporan.

Problemele concrete de viață, ce trebuie rezolvate zi de zi, au un caracter integrat și nu pot fi soluționate decât apelându-se la cunoștințe, deprinderi, competențe ce nu sunt încadrate în contextul strict al unui obiect de studiu.

Pentru ca elevii zilelor noastre să facă față solicitărilor lumii contemporane, trebuie să le formăm capacitatea de a realiza transferuri rapide și eficiente între discipline, de a colecta, sintetiza și de a pune la lucru împreună cunoștințele dobândite prin studierea disciplinelor școlare.

Dacă succesul școlar este dat de performanța elevului în cadrul contextelor disciplinare, succesul în viața personală, profesională și socială este dat tocmai de capacitatea de a ieși din tiparul unei discipline și de a realiza conexiuni și transferuri rapide între discipline, pentru soluționarea problemelor ivite.

Curriculum-ul integrat presupune o anumită modalitate de predare și o anumită modalitate de organizare și planificare a instruirii și produce o inter-relaționare a disciplinelor sau obiectelor de studiu, astfel încât să se răspundă nevoilor de dezvoltare ale elevilor.

Nivelurile integrării curriculare sunt monodisciplinaritatea și pluridisciplinaritatea (multidisciplinaritatea).

Monodisciplinaritatea este centrată pe obiectele de studiu independente, pe specificitatea acestora, promovând supremația disciplinelor formale.

usurintă, deoarece se pot îmbina, în cadrul aceleiași lectii, elemente de citire/lectură, cu elemente de comunicare și/sau de construcție a comunicării.

Pluridisciplinaritatea se referă la situația în care o temă ce aparține unui anumit domeniu este supusă analizei din perspectiva mai multor discipline, acestea din urmă păstrându-și neschimbată structura și rămânând independente unele în raport cu celelalte.

Bibliografie:

Petrescu ,Paloma, Pop , Viorica ,Transdisciplinaritatea- o nouă abordarea situațiilor de învățare, Ed. Didactica și pedagogica, R.A., București, 2007

Pălășan, Toader; Crocnan, Daniel Ovidiu; Huțanu, Elena - Interdisciplinaritatea și integrare – o nouă abordare a științelor în învățământul preuniversitar, în Revista Formarea continuă a C.N.F.P. din învățământul preuniversitar, București, 2003

Molan, Vasile – „Îndrumător pentru folosirea manualului de limba română”, nclasa a II – a, Editura Aramis, București, 2002;

Ungureanu, Adalina – „Metodica studierii limbii române – învățământ primar”, Editura AS’S, Iași, 2003.

.MODOVAN LIANA

Grăd. P.P. nr. 6, Bistrița,

Jud. Bistrița – Năsăud

NECHITI LAURA MARIA

Șc. Gimnazială Avram Iancu, Bistrița,

Jud. Bistrița – Năsăud

TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN DEZVOLTAREA COMUNICĂRII

Rezumat: Scopul acestui articol este acela de a demonstra importanța continuității și a includerii metodelor tradiționale de comunicare în comunicarea contemporană. Atât comunicarea tradițională cât și cea modernă urmărește în fapt transmiterea unui mesaj într-un mod cât mai clar, iar colaborarea dintre cele două modalități de exprimare poate fi cea mai potrivită abordare în vederea obținerii unei comunicări cât mai eficiente.

Cuvinte cheie: comunicare, educație, tradițional, modern, școală

"Copilul nu știe nimic pentru ca i-ai spus tu, ci pentru ca a înțeles el însuși; sa nu învețe știința, ci s-o descopere!" Jean Jaques Rousseau

În procesul instructiv-educativ dezvoltarea capacităților de comunicare un loc principal îl ocupă limbajul, fiind una din condițiile esențiale ale formării personalității copilului. Limbajul se dezvoltă și progresează în permanență la copil, iar educatoarei nu îi revine decât sarcina de a organiza și planifica experiențele de limbaj ale fiecăruia, în funcție de ritmul

Copiii își formează de la vârste foarte fragede un limbaj al lor propriu, uneori inaccesibil indivizilor maturi, dar nelipsit și foarte eficient. Poate pentru cei care se cred trecuți în timp de anumite experiențe impuse de viață, primele încercări de a articula cuvintele venite din partea celor mici să nu însemne mare lucru. Pentru noi, cei familiarizați cu timpul și cu cuvântul, este imposibil să traducem din gesturile copiilor nou născuți mai mult decât câteva dorințe exprimate prin mimică, dorințe care țin mai ales de nevoi decât de sentimente compatibile celor mai mari. Cu toate acestea, este foarte posibil ca limita noastră să fie mai jos decât percepția celor mici și nu invers, după

cum consideră majoritatea oamenilor maturi.

Limbajul copilului, la modul concret, se dezvoltă încă din primii ani din viață. Copiii învață în mod gradual cuvinte noi până când stăpânesc suficient de bine limba încât să descrie ceea ce văd, aud, simt, gândesc. Dezvoltarea vorbirii este un pas foarte important deoarece îi ajută să evolueze atât la nivel emoțional cât și la nivelul comportamentului. Când copiii își pot comunica stările și senzațiile se înregistrează și un progres spectaculos la nivelul interacțiunii copilului cu restul lumii. În cadrul familiei, dezvoltarea lui se face spontan, dar odată cu intrarea copilului în grădiniță urmează o serie de activități organizate și desfășurate sistematic. Vârsta preșcolară este propice dobândirii capacității de comunicare cu cei din jur, a schimbului de idei, de impresii sau de gânduri. Pentru a putea face față provocărilor din ce în ce mai dificile, este necesar ca omul să-și însușească vorbirea în mod sistematic, adică să-și formeze o bază solidă începând cu activitatea din grădiniță, urmată de cea școlară și apoi de viața socială.

Vârsta cuprinsă între 3-6 ani este considerată vârsta vorbirii, deși între copii există uneori serioase decalaje de comunicare. Prin intermediul experiențelor de învățare, în grădiniță se încearcă egalizarea șanselor educative și înlăturarea blocajelor comunicative.

Învățământul preșcolar, prin activitățile de educare a limbajului, acordă o atenție deosebită dezvoltării capacităților de comunicare verbală, care constituie condiția esențială în asimilarea și fixarea noțiunilor, iar mai târziu, în transmiterea informațiilor. Din experiența trăită în mijlocul celor mici, am constatat că preșcolarul folosește vorbirea în fiecare zi pentru a-și exprima bucuriile, nevoile, necazurile în organizarea vieții și a orizontului său, care începe să prindă contur din ce în ce mai mult. Crearea unei atmosfere stimulante pentru comunicarea verbală (mai ales interindividuală) este de natură să favorizeze atât cunoașterea de către educatoarele a exprimării naturale, neformalizate dintre copii, cât și cooperarea dintre ei. Este nejustificată, din acest motiv, tradiția de a cere copiilor o liniște absolută în timpul tuturor activităților, întrucât frământăm comunicarea dintre ei. Copilul cuminte și disciplinat nu înseamnă numai redus la tăcere ci și inactiv. În activitățile pe domenii experiențiale chiar în cele plastice, în activitățile recreative, copiii trebuie încurajați să comunice, ori de câte ori au ocazia de a face legătură cu unele cuvinte și expresii noi însușite.

Activitățile pe domenii experiențiale fac posibilă cultivarea limbajului la copiii preșcolari, atât oral cât și în scris. În cadrul acestora, se pune accent pe comunicare, pe dialogul liber, pe formarea deprinderii de exprimare coerentă și corectă în însușirea unor structuri gramaticale. Interacțiunile, pe care copiii le stabilesc unii cu ceilalți, reflectă în mare măsură specificul relațiilor pe care le întrețin cu adulții.

Studii mai vechi (Maudry și Nekula, 1934) au arătat că achiziționarea comportamentului social și adoptarea unei atitudini de relaționare între copii se dobândesc treptat. Deși sunt reticenti, la început, în jurul vârstei de 2 ani, încep să manifeste interes pentru a relaționa cu ceilalți, apare relația de tip cooperant. După vârsta de 3 ani, nevoia de a participa la activitățile de grup crește. Treptat, în jurul vârstei de 5-6 ani, copiii încep să se joace în grupuri de 5-6 membri, comunicarea între ei devenind uzuală și necesară.

Nevoia de a cunoaște se manifestă prin schimbul de opinii, care presupune de fiecare dată un feedback corespunzător, realizat cel mai adesea prin intermediul limbajului. Așa se ajunge la cunoașterea realității obiective, comunicarea cu semenii fiind deosebit de importantă, deoarece actul comunicării presupune un proces complex, identificat în arta de a da și de a primi înapoi. Aici, un rol hotărâtor îl are intervenția educatoarei, care are menirea de a orienta copiii spre asimilarea unor structuri sintactice corecte, spre formarea capacității de a utiliza cuvintele noi, de a forma propoziții coerente și corecte, care să transmită mesaje reale. Capacitatea de comunicare este pusă în evidență întotdeauna cu ajutorul contextului relațional, în care partenerii își schimbă rolurile între ei (E <-> R). Pentru o comunicare autentică, cei doi parteneri trebuie să alterneze actul vorbirii cu cel al ascultării, deoarece comunicarea este o relație bilaterală.

În cadrul „întâlnirii de dimineață”, se pot desfășura așa-numite antrenamente meta comunicative, unde, prin intermediul „povestitorului zilei”, copiii sunt antrenați să „asculte activ”, ceea ce acesta la povestește.

Exemplu: Adriana povestește copiilor o întâmplare hazlie din ziua precedentă. După povestirea Adrianei, copiii adresează întrebări pentru a-și clarifica unele curiozități. Adriana răspunde întrebărilor formulate de colegi și apoi apreciază întrebările acestora. Acest dialog prezintă două avantaje:

Adriana este pusă în postura de a vorbi și de a asculta întrebările colegilor.

Copiii sunt puși în postura de a formula întrebări, nu sunt doar simpli ascultători.

Pentru o comunicare autentică, copiii trebuie să reflecte asupra relației cu interlocutorul, iar educatorul poate observa comportamentul copilului atunci când este integrat într-o activitate colectivă.

În aceste sens, poate fi observat comportamentul de tip comunicativ:

- vorbirea (fluentă, claritate, coerență);
- capacitatea de relaționare (inițiativa relaționării, calitatea de ascultător, atitudine interogativă);
- atitudinea față de interlocutor (toleranță, dominare, supușenie);
- atitudinea față de relația de comunicare (plăcerea de a comunica, dificultăți de comunicare, blocaje etc.).

Un rol important în dezvoltarea comunicării orale sunt poveștile menționate anterior, dar și poeziile, jocurile didactice și jocurile exercițiu, prin care copiii învață să articuleze corect sunetele limbii române, își perfecționează auzul pentru sesizarea sunetului în ansamblul cuvântului, exersează deprinderea de a despărți în silabe, își îmbogățesc vocabularul, dar și pronunția sunetelor.

Organizate atât tradițional, cât și cu ajutorul metodelor interactive și de grup, aceste activități facilitează exprimarea copiilor și oferă educatoarei oportunitatea de a cunoaște capacitatea de exprimare verbală a fiecărui copil și șansa de a interveni pentru corectarea eventualelor greșeli.

Prin intermediul activităților integrate am realizat o fuziune între domeniile experiențiale, ceea ce facilitează îmbogățirea vocabularului activ și pasiv cu cuvinte noi. Dezvoltarea creativității și expresivității limbajului am evidențiat-o prin respectarea intonației, accentului, ritmului, pauzelor, nuanțarea vocii în timpul vorbirii curente, dar și în procesul reproducerii unor fragmente din textele literare cunoscute.

Pentru dezvoltarea comunicării scrise, am pus accent pe recunoașterea scrisului în contexte variate (tastatură, cărți, reviste, etichete, ambalaje etc.). În jurul vârstei de 3-5 ani, copilul face diferența între textul scris și cel citit, își recunoaște numele scris pe caiet, își compune numele din litere mari de tipar. Activitățile destinate comunicării scrise au ca obiectiv trezirea curiozității și interesului față de lectură, dorința de a descifra mesaje scrise. Pentru acest scop, sunt binevenite activitățile de manipulare a cărților, de confecționare de cărți, de condiționare a cărților etc.

Proiectul „Cartea mea dragă” a avut scopul de a cultiva interesul și dorința copiilor pentru lectură, dar și dorința de a achiziționa cărți pentru biblioteca personală și din sala de grupă, de a lectura după imagini, de a împrumuta și de a dăruia o carte.

Prin intermediul jocului, cel mai eficient mijloc prin care copiii iau contact cu lumea, preșcolarii exersează înțelegerea prin comunicare, își dezvoltă capacitatea de discriminare, de judecată, imaginează și formulează verbal atât realul, cât și imaginarul.

Deși este specific copilului și copilăriei, jocul nu își poate fructifica valențele dacă este lipsit de modelul lumii adulte. Adultul este prezent fie ca model, fie ca personaj activ.

El supraveghează și intervine atunci când acesta se împotmolește, când „actorii” lui sunt stopați de lipsa ideilor.

Jocul de rol contribuie la dezvoltarea generală și în special la dezvoltarea limbajului copilului. Aici copiii pot să creeze pe baza personajelor, se transpun în rolurile alese,

capătă încredere pentru a vorbi într-o situație de grup.

Jocurile de construcție pot fi alese cu scopuri precise. Aici pot fi stimulate discuțiile în grup.

O altă metodă de dezvoltare a limbajului este audierea. Copiii vor avea capacitatea de a audia texte din ce în ce mai lungi. Audițiile vor avea ca suport CD-uri, casete media, TV, PC etc.

Reforma sistemului de învățământ pretinde dascălilor o schimbare radicală a modului de abordare a activității didactice.

Lumea în care trăim se schimbă și odată cu ea și educația. Sursele de informare pentru adulți și copii se multiplică, noi suntem atrași de spectaculos.

Activitățile pentru copii trebuie să aibă un caracter spontan, să contribuie la dezvoltarea independenței în gândire și acțiune.

Metodele interactive fac ca demersul didactic să fie o adevărată aventură a cunoașterii în care copilul este participant activ. El caută, descoperă, învață să aibă încredere în capacitățile individuale și ale grupului.

Am sublinia că atunci când copiii au parte de dascăli creativi, și ei la rândul lor vor crea după modelul măestrilor. Chiar dacă în lucrarea de față am utilizat remarci la vremurile mai vechi, am făcut-o nu din lipsă de exemple actuale, cât din dorința de a pune în relief eficiența unor metode care nu pot fi erodate de timp. Educația este un proces continuu, coerența ei găsindu-se în atitudini atemporale, care cizează și nu în cosmopolitisme care erodează de la suflet către trup toate celulele materiale și energetice, făcând imposibilă comunicarea între indivizi. Și încă ceva: lumea virtuală, dacă nu va fi limitată și înghesuită înspre unghiuri înguste, va paraliza la un moment dat orice încercare a omului de a se apropia de alt om. La propriu.

Bibliografie:

1. Breben, Silvia; Gangea, Elena; Ruiu, Georgeta; Fulga, Mihaela - „Metode interactive de grupa”, Editura Arves, 2002;
2. Cerghit, Ioan - Metode de invatamant, Editia a IV-a revizuita si adaugita, Editura Polirom, Iasi, 2006
3. Dumitrana, Madgalena - „Educarea limbajului în învățământul prescolar”, Editura Compania, 1999.
4. Ezechil, Liliana; Păiși Lăzărescu, Mihaela - „Laborator școlar ghid metodic”, Editura Integral, Bucuresti, 2002;
5. Lespezeanu, Monica - „Traditional și modern în învățământul prescolar”, Editura Colectia Didactica Esential, Bucuresti 2007

VIORICA CONEA

Grăd. P.P. „Academia Ștrumfilor”
Bistrița, Jud. Bistrița -N

MARIA BREȘFELEAN

Grăd. P.P. „Academia Ștrumfilor”
Bistrița, Jud. Bistrița -N

JOCUL – DOMINANTĂ A COPILĂRIEI

Rezumat: Copilul este stăpânul universului și puterile lui sunt nebănuite; visele lui se înalță la cer și nu este nimic pe acest pământ care să-l oprească din visare. Jucăriile lui sunt „oamenii buni” și „oamenii răi” cu aceștia își împarte clipele atunci când noi, adulții suntem prea prinși de griji pentru a-i răspunde întrebărilor.

La întrebările „De ce se joacă copilul?” sau „Ce rol îndeplinește jocul în viața copilului?”, literatura de specialitate oferă numeroase definiții despre joc, definiții care provin fie din sfera psihologiei, fie din sfera sociologiei sau a pedagogiei.

Jocul ocupă un loc important în viața de zi cu zi a copilului, deoarece jucându-se, copilul, își satisface nevoia de activitate, de a acționa cu obiectele reale sau imaginare, de a se transpune în diferite roluri și situații care îl apropie de realitatea înconjurătoare.

Cuvinte cheie: joc, copilărie, vârsta preșcolară, exprimare, comunicare, impresii, emoții, dorințe,

“Copilul imaginează, rejoycă o lume reală în scopul de a cunoaște mai bine, de a-și lărgi orizontul de cunoaștere, de a-și forma anumite deprinderi.” (Ioan Cerghit)

Copilăria este vârsta minunată din întreaga viață tumultoasă pe care omul este nevoit să o ducă pe acest pământ. Acum, copilul este stăpânul universului și puterile lui sunt nebănuite; visele lui se înalță la cer și nu este nimic pe acest pământ care să-l oprească din visare. Jucăriile lui sunt „oamenii buni” și „oamenii răi” cu aceștia își împarte clipele atunci când noi, adulții suntem prea prinși de griji pentru a-i răspunde întrebărilor.

Copilul se joacă și prin joc el se transpune în lumea minunată a basmelor, dansează alături de Ilene Cosânzene sau se luptă cu balauri fioroși.

Doar prin joc, copilul se simte util, are posibilitatea să imite adultul prin forțele proprii, să-și descătușeze energia specifică vârstei.

La întrebările „De ce se joacă copilul?” sau „Ce rol îndeplinește jocul în viața copilului?”, literatura de specialitate oferă numeroase definiții despre joc, definiții care provin fie din sfera psihologiei, fie din sfera sociologiei sau a pedagogiei.

Cu toată această multitudine de definiții, există unele note caracteristice și în general valabile, cum ar fi:

- Jocul este o activitate specifică umană;
- Jocul reprezintă o activitate psihosocială cu finalitate recreativă;
- Jocul îl poartă pe copil în universul lumii imaginare;
- Jocul este una dintre variatele activități ale oamenilor care le determină pe celelalte (munca, învățătura, creația) și este determinată de ele;
- Jocul este o activitate conștientă.

Fiecare categorie de joc are un suport psihologic.

Jocul ocupă un loc important în viața de zi cu zi a copilului, deoarece jucându-se, copilul, își satisface nevoia de activitate, de a acționa cu obiectele reale sau imaginare de a se transpune în diferite roluri și situații care îl apropie de realitatea înconjurătoare. Introducerea jocului în activitățile liber alese, în cele pe domenii experiențiale, în cele recreativ-distractive se fundamentează pe elemente ce țin de dezvoltarea personalității copilului din perspectiva psihologică. Prin diferitele forme de joc, dezvoltăm procesele senzoriale ale copiilor (jocurile senzoriale și cele de imitație); se dezvoltă și gândirea copilului cu operațiile ei (analiza, sinteza, generalizarea, abstractizarea,

comparația), memoria care este bazată pe înțelegere, motivația extrinsecă prin intermediul recompenselor, imaginația creatoare și reproductivă, afectivitatea- emoțiile curente, chiar unele sentimente cum ar fi cele de dragoste, ura față de personajele negative și unele pasiuni. Jocurile logice au la bază elemente psihologice: rolul copilului nu se reduce la o simplă contemplare de situații el imaginându-și singur diferitele variante de rezolvare a problemelor.

Jocul este una dintre activitățile prin care copilul învață să cunoască lumea reală. Pe acest temei psihologul H. Wallon consideră jocul ca pe o activitate de învățare. Acționând asupra obiectelor din jur, copilul cunoaște treptat ambianța, își satisface nevoia de mișcare și înțelegere, dobândește încrederea în puterile proprii.

Fr. Schiller, susține că jocul este o activitate estetică: surplusul de energie, liberă de cerințele exterioare, constituie doar o condiție a desfășurării artistice pe care o creează jocul.

Herbert Spencer a preluat ideea arătând consecințele eliberării de sub tirania imperativelor biologice fundamentale: „jocul este exersarea artificială a energiilor care, în absența exersării lor naturale, devin într-o asemenea măsură libere, încât își găsesc deosebitul sub forma unor acțiuni simulate în locul unor reale” – Principes de psihologie

Karl Gross precizează că jocul este anticipare și pregătire în vederea depășirii dificultăților pe care le ridică viața. Copilăria ne este dată pentru a face exerciții de adaptare la problematica vieții. Deși corect în ceea ce afirmă Gross greșește absolutizând această explicație. Astfel, el ajunge să identifice jocul copiilor cu cel al animalelor, biologizând esența socială a jocului.

În opoziție cu această teorie olandezul Frederik Jacobus Johannes Buytendijk susține că nu jocul dezvoltă semnificația copilăriei, ci invers, copilăria explică jocul care este o manifestare a pulsionilor. Ceea ce intră în joc sunt imaginile, posibilitățile, afectul și fantezia fiecăruia.

Jean Chateau, subtil și sugestiv sublinia ca „jocul este o instituție a poporului de copii”. A. Adler apreciază că jocul ar fi o formă de exprimare a „complexului de inferioritate”, o formă prin care copilul ar exprima incapacitatea de a se afirma în viață.

Eduard Claparede, psiholog elvețian, afirmă: „Copilul este o ființă a cărei principală trebuință este jocul ” și „... punctul de vedere biologic prea neglijat de psihologi poate să ne ofere o înțelegere mai profundă a activității mintale”.

Cu această optică, consideră jocul drept un exercițiu pregătitor pentru viață și anume pentru viața de adult. El subliniază că, de fapt, copilul nu se joacă pentru că e tânăr ci e tânăr pentru că simte nevoia să se joace.

E. Claparede considera că tipul de joc este determinat pe de o parte de nevoile copilului, iar pe de altă parte, de gradul dezvoltării sale organice și îl apreciază ca agent de dezvoltare a personalității în devenire.

Faptul că orice activitate aleasă de individ fără constrângere duce la afirmarea ființei dezvoltând personalitatea este neîndoiește pentru E. Claparede, că „la copil, jocul este muncă, este datoria, este idealul vieții” și „Sufletul și inteligența, devin mai mari prin joc. Un copil care nu știe să se joace, nu știe să gândească”.

Jocul este definit de J.Piaget ca „pol al exercițiilor funcționale în cursul dezvoltării individului” celălalt fiind „exercițiul neludic, când subiectul învață să învețe într-un context de adaptare cognitivă și nu numai de joc”.

Completând definiția anterioară jocul este transformarea realului printr-o asimilare la trebuințele eului, în timp ce imitația reprezintă o acomodare la modelele exterioare.

Pentru echilibrul său afectiv și intelectual copilul trebuie să dispună de un sector de activitate a cărei motivație să nu fie adaptarea la real ci, asimilarea realului la eul său fără constrângeri sau sancțiuni.

În teoria despre joc, o importanță aparte despre jocul simbolic, o are J. Piaget.

Obligat să se adapteze lumii sociale a celor mari și unei lumi fizice pe care o înțelege greu și eronat copilul nu reușește să-și satisfacă trebuințele afective ale propriului eu.

Jocul simbolic este cel care reprezintă nu numai asimilarea realului la eu, ca jocul în general, ci asimilarea asigurată printr-un limbaj simbolic construit de eu și modificabil potrivit trebuințelor sale.

Jocul deține un rol atât de mare în viața copilului pentru că satisface dorința lui firească de manifestare și independență. Realitatea care-l înconjură fiind mult prea complexă, el caută s-o cunoască, să se orienteze în mediul înconjurător. Jocul este tocmai una dintre activitățile prin care copilul învață să cunoască lumea reală.

Esența jocului constă tocmai în reflectarea și transformarea pe plan imaginar a realității înconjurătoare. Jocul nu constituie pentru copil o simplă distracție. Jucându-se, copilul cunoaște și descoperă lumea și viața. Cunoașterea lumii prin jocuri este accesibilă și atractivă pentru copii. Din datele acumulate pe calea observațiilor psihologice rezultă că în timpul jocului copilul desfășoară o variată activitate de cunoaștere. Această activitate este prezentă chiar și în primele lui jocuri cu obiectele. Cunoașterea activă a obiectelor folosite în joc exprimă năzuința copilului de a cunoaște mediul înconjurător. Mănuind obiectele în chip diferit, copiii cunosc variatele lor însușiri: formă, mărime, greutate, culoare, duritate etc.

Pe măsură ce copilul înaintea în vârstă și se dezvoltă, conținutul jocurilor se îmbogățesc, se extind, reflectând și relațiile sociale dintre oameni. Jocurile încep să oglindească tot mai mult fenomene complexe ale vieții sociale, aspecte variate din viața persoanelor adulți. La început jocul reflectă relațiile reciproce dintre membrii familiei, iar mai târziu sfera acestor relații se extinde tot mai mult.

În jocurile sale, copilul reflectă viața și activitatea socială a adultului, pentru că el însuși este o ființă cu tendințe sociale. Încă de timpuriu copilul simte nevoia unei comunicări active cu cei din jur, în primul rând cu părinții care îl îngrijesc, îi procură jucării și se joacă cu el. Începând cu vârsta preșcolară, copilul imită în jocurile sale, într-un mod specific, viața și activitatea adulților. Atașamentul copilului față de adulți, admirația lui față de posibilitățile lor îl fac să nutrească dorința vie de a deveni la fel cu ei. Dar cunoștințele, priceperile și deprinderile copilului sunt limitate. Această contradicție între dorințele copilului pe de o parte și posibilitățile lui reale pe de altă parte, este rezolvată pe calea jocului. Jocul este o formă accesibilă de activitate, prin care copilul imită relațiile sociale dintre adulți. Atunci când copiii se joacă „De-a doctorul”, „De-a grădinița”, „De-a gospodinele”, „De-a coaforul”, ei reflectă relațiile sociale dintre adulți, în sensul că „îngrijesc” păpușile ca și când ar fi părinți, „tratează” bolnavii închipuindu-și că ar fi medici, gătesc mâncare ca mamele lor, se aranjează etc.

Jocurile copiilor de vârstă preșcolară sunt o adevărată „oglinză” a societății. Conținutul jocurilor îl constituie și l-a constituit întotdeauna viața socială.

Încă de la vârsta de 3-4 ani, munca adulților constituie un element care pătrunde în conținutul jocurilor: o fetiță dezbracă păpușa și o culcă în pat „ca să se odihnească”, apoi îi spală rochițele, le usucă și le calcă, pentru ca ele să fie „curate” și „îngrijite”. O dată cu vârsta conținutul jocurilor care reflectă relațiile dintre oameni în procesul muncii devine mai bogat și mai variat. În jocurile lor, copiii construiesc case, sădesc pomi, îngrijesc păsările, animalele etc. În timpul plimbărilor cu adulții, ei observă cum se construiesc noi case, cum se plantează pomi etc.

Atât în familie, în grădiniță, cât și în viața de toate zilele, copiii au prilejul să observe că cei mari îi ajută pe cei mici, că sunt politicoși, manifestă simțăminte, apără pe cei ce sunt nedreptățiți, condamnă pe cei care mint etc. Toate aceste atitudini și relații social-morale își găsesc o reflectare specifică și în jocurile copiilor. Fetetele „admonestează” păpușile, care nu sunt ascultătoare, laudă pe acelea care „ascultă” pe mama lor etc. Astfel, în jocurile copiilor se reflectă criteriile adulților de apreciere morală. Chiar dacă unii copii intră în conflict: se ceartă, își iau jucăriile, nu aceasta constituie particularitatea caracteristică a relațiilor reciproce care se stabilesc între ei în

timpul jocului. De regulă, copiii care în timpul jocului se abat de la cerințele comportării civilizate sunt dezaprobați de către ceilalți.

Jocul este divertisment, recreare și în același timp nevoie vitală de reconstrucție imaginară a realității, prin joc copilul învață, antrenează creativitatea și depune efortul unei activități de muncă.

Vârsta preșcolară este perioada imaginației, fanteziei și jocului. Jocul este considerat activitatea principală prin care copilul cunoaște, învață și își apropie realitatea, o transformă și îi identifică dimensiunile valorice. Jocul copilului face posibilă învățarea.

Jocul prilejuiește o refacere energetică, o relaxare, o odihnă activă evidentă, pe când munca se realizează printr-un important consum de energie care trebuie refăcut. Jocul preșcolarilor este întotdeauna autentic, captivant, o bucurie și o plăcere reală, o angajare între lumea imaginară a energiilor și a încercărilor proprii. Copiii jucându-se, ating performanțe net superioare celor obținute în afara jocului, în condițiile efectuării unor sarcini din obligație. Acțiunile jocului creează pentru copii, situații care trebuie să le realizeze singuri sau în colaborare cu colegii de echipă, cum ar fi respectarea regulilor jocului, disciplina, spontaneitatea, spiritual de echipă. În timpul jocului ei acționează, percep, memorează, descoperă lucruri noi, comunică între ei, își îmbogățesc vocabularul, își dezvoltă limbajul care devine instrument de exprimare și comunicare a impresiilor, emoțiilor, a dorințelor trăite, își dezvoltă trăsăturile morale și de caracter. Astfel jocul copiilor constituie un teren important de descifrare a capacităților psihologice, inclusiv a celor intelectuale și a trăsăturilor de personalitate, a aspectelor mai importante ale sociabilității copilului. Ele pot surprinde prin modul în care se joacă. După Maria Taiban: „Jocul reprezintă un mijloc de familiarizare a copiilor cu viața înconjurătoare, constituie un mijloc de valorificare, de aplicare creatoare a cunoștințelor dobândite.” Jocul este calea care reproduce viața reală sub forma ei cea mai directă – acțiunea, favorizează mai deplin integrarea copilului în viața cotidiană, asigură înțelegerea anumitor legături interne, a semnificației activității umane, în care copilul se încadrează treptat.

„Jocul – consideră Ursula Șchiopu – stimulează creșterea capacității de a trăi din plin, cu pasiune, fiecare moment, organizând tensiunea proprie acțiunilor cu finalitate, având funcția de o mare și complexă școală a vieții.”

Jocul este principala formă de activitate în copilărie deoarece are un caracter formativ, îl ajută pe copil să-și cunoască mediul înconjurător, îi facilitează socializarea în familie, grădinița și ulterior în societate, îi oferă posibilitate în exprimarea unor sentimente sau trăiri emoționale și nu în final îi oferă o deosebită satisfacție prin relaxare.

BIBLIOGRAFIE

1. Andreescu F., Chirceș, E. – Pedagogia preșcolară, Editura Didactică și Pedagogică – București, 1971;
2. Claparede E. – Psihologia copilului și pedagogia experimentală, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1975;
3. Chateau Jean, Jocul și psihologia copilului de la naștere la adolescență, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979;
4. Golu P., Verza E., Zlate M. - Psihologia copilului, Editura Didactică și Pedagogică – București, 1996;
5. Șchiopu, Ursula; Verza, Emil – Psihologia vârstelor, Editura Didactică și Pedagogică – București, 1997;
6. Taiban, Maria - Probleme psihologice ale jocurilor și distracțiilor - Editura Didactică și Pedagogică, București 1970.

[Servicii oferite de Webgarden](#)